Millet kürsüsünde

Millî Korunma Kanunu ve Müstakil Grup

Yazan: **Refik İnce**

Millî Şefimiz, bu teşri senesi başında irad ettiği nutukta: «Türkiye, serbesti ile nizamı telif eden bir hava içinde vatandaşların huzurunu temin edebilen müstesna memleketlerden biridir» demekle ne büyük bir hakikatin tercümanı olmuştu. Türkiyenin hakiki simasını anlamak isteyenlere veciz ve açık bir beyan olan bu düstur, tatbikatile, tezahüratile Türk siyasi hayatının her zaman dayanacağı kuvvetli bir mesneddir. Marifet, «serbesti ile nizamın terazisini» bulmaktadır. Bu zihniyeti ifade eden C. H. Partisi, kendi kucağında, kendini tenkid etmek üzere bir parti daha yaratmış, ancak murakabeye tâbi olmak suretile millet işlerinde esaslı muvaffakiyet elde edebileceği kanaatinin fiilî misalini göstermiştir.

Müstakil Grupun azası «25» tir. «429» kişilik bir Mecliste «25» kişinin reyi belki aded itibarile bir şey ifade etmez, fakat seslerindeki kuvvet ve samimiyet hiç şüphe edilmesin ki, milletin kalbinde yer tutar.

Henüz ömrü iki seneyi doldurmıyan bu Müstakil Grupun, kendisinden beklediğimiz gibi, parlamento sahasında bilhassa hükûmetin icraatını tenkid ve esaslarile umumî efkârı tenvir gibi meselelerde müspet bir hareketini görmüş değiliz. Karşılarında her tenkide samimî bir gözle bakan bir hükûmet ve bahusus her doğru şeye -kimden gelirse gelsin- takdirini esirgemiyen bir Meclis varken, Müstakil Grupun çalışmalarına daha ziyade şahid olmak ihtiyacındayız.

Kendisini ilk defa barem kanununda gösteren Grup, dün de «millî korunma kanunu» nun tadilâtında gösterdi. İtirafa mecburuz ki, her ikisinde de Meclisi ve hükûmeti tenvir etti.

Dün Grup umumî kâtibi, millî korunma kanunu münasebetile söz aldı ve cidden bir partinin mümessili ve hatibi olmanın ağırlığı ve intizamile hulâsaten şunları söyledi:

«— Millî korunma kanunundan birçok faydalar alınmıştır. Fakat bunlar tam ve kâmil olmamıştır. Birçok maddelerin haricden ithalinde müşkülâta uğranmıştır. Bu müşkülâtı önlemek için hükûmetin gayretleri teşekkürü mucibdir. Fakat daha evvelden stok lâzımdı. Stok yapmak suretile yapılacak iktisadî tedbir; cezaî ve zecrî tedbirlerden daha mühimdir.

Fiat tespitinde ve bunların kontrol ve murakabesinde de tam muvaffakiyet gösterilmemiştir. Bunun için mütehassıslardan istifade yolu tutulmalıdır. Fiat tespiti işini halkın umumî ve birinci derecede ihtiyacı olan maddeler üzerine teksif etmek lâzımdır. Bu münasebetle ne tüccar tabiî kârından mahrum bırakılmalı, ne de tüccara lâyık olduğundan fazla kâr verilmelidir.

Devlet idaresinde koordinasyona ihtiyac vardır. Vekâletler ve şubeleri arasında daha hayırlı ve müspet işlere ancak bu sayede varılır. İçinde yaşadığımız bugünkü şartlar bu koordinasyonu - ahenkli çalışmayı yalnız faydalı değil, zarurî kılmaktadır.»

Başvekil, bütün bu itirazlara iştirak etti ve yeni kanun teklifi sebebinin de bu eksikleri tamamlamaya matuf olduğunu söyledi ve bilhassa iki nokta üzerinde esaslı surette tevakkuf ederek hükûmetin siyasetini bir defa daha tasrih etti:

«— Tüccara müşkülât göstererek bunları bulundukları ticaret âleminden çekmek veya onları serbest bırakarak büyük bir ihtikâra meydan vermek istemiyoruz. Nitekim birçok aldığımız kararlar malûmunuzdur. Biz tüccarı millet hayatında lâzım bir unsur telâkki ediyoruz. Bu unsur kendi normal yaşamasını kendisi eğer takdir eder ve temin eylerse devletin ve hükûmetin kendisine yardımı olur. Hem kendisi, hem Türk vatandaşı müstefid olur. Fakat tüccar bunu böyle telâkki etmezse tamamen içimizden çıkarılması lâzımı bir unsur olduğuna kanaat getirerek ona göre hareket etmek kararındayız.

Koordinasyon meselesine gelince, hükûmetiniz tamamen yanımızda ve koordinasyona uygundur. Arkadaşım Fuad Sirmen bu meselenin kâfi bir itiyad haline gelmediğini buyurdular. Bu hal Vekillerle Başvekil arasında değildir. Belki devlet daireleri arasında olabilir. Bunlarda da bir takım noksanlar görülürse, elimize geçtikçe tamamlamaya çalışıyoruz.»

Tüccarlara ve ahenği temin ile mükellef devlet organlarına taallûk eden yukarıki satırlar, arkasından koştuğumuz nizamî devletin düsturlarındandır. Dilemekteyiz ki, Başvekille Vekiller arasındaki ahenk, az zamanda devlet daireleri arasında tecelli ederek şu çok nazik zamanda en ufak bir pürüze maruz kalmadan umumî işlerimizi istediğimiz gibi yürütelim...

Kanun müzakeresi esnasında bir iki nokta daha ehemmiyetli münakaşayı mucib oldu.

«Bu kanunla hükûmete verilen hizmetlerden bir veya birkaçile meşgul olmak ve bu kanundaki salâhiyetlerle teçhiz edilmek üzere lüzum görülen devlet teşkilâtında yeni memuriyetler ihdasına hükûmet salâhiyetlidir» maddesinin ikinci fıkrasının teşkilâtı esasiye kanununa muhalefeti söylendi ve çünkü hükûmetin bu kanunla istisnaî ve fevkalâde zamana mahsus olmak üzere tecviz olunduğu salâhiyeti başka birisine devrin doğru olamıyacağı mütaleası yürütüldü. Buna Ticaret Vekilile encümen namına reis ve mazbata muharriri izahat verdiler: buradaki teçhizin «salâhiyeti devir» manasına olmayıp o salâhiyeti fiil ve hareket haline getirmek ve bu maksadla hükûmet memurlarını vazifeli kılmak olduğu izah olundu ve Meclis de, o fıkranın tayyına aid takriri kabul etmemekle bu fikirde olduğunu gösterdi.

Millî korunma kanununun bu yeni tadilâtla esaslı vasıflarından birisi, hükûmetin iktisadî işler yapmasına genis salâhiyet iktisab etmesidir. Bu salâhiyetini kullanmak üzere bir takım teşekküller meydana gelecek, pazara çıkılacak, alış veriş yapılacak. Bu teşekküllerin manevî şahsiyeti ve sermayeyi haiz olmaları tabiî. Ancak mes'uliyetlerinin bu sermayelerle mahdud mu, yoksa gayrimehdud mu olduğu yolunda cereyan eden münakaşada «Mademki devlet müessesesidir, ona itibar sonsuzdur. Mahdud olamaz» diyenler bulundu ve mahdud olması yolunda verilen takrir reddolundu. Fakat, sonradan verilen izahatla manevî teşekküllerin mes'uliyeti sermayelerile mahdud, fakat hükûmet namına doğrudan doğruya yapılan muamelelerin gayrimahdud itibara mazhar olacakları söylendi. Lâkin metin üzerinde tadilât yapılmadığı için iş tabiatile anlayanın takdirine kaldı.

«Millî korunma kanunu», Türkün hâdiselere takaddüm etmek siyasetinin canlı ve kuvvetli bir misalidir. Buhranlı zamanların fevkalâde ihtiyaclarına cevab vermek üzere vazolunan bu kanun, bu son tadilâtla hem idare ve hem de adalet bakımından mükemmel bir eser olmuştur. Güzel niteceelerini yakında görerek inşirah ve itfihar duymak isteriz.

Refik İNCE

VİLÂYETTE

Valinin konsoloslara ziyafeti

Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar konsoloslar şerefine verdiği çay ziyafetini dün öğleden sonra Vali konağında tekrarlamıştır. Dünkü ziyafette Sovyet, Alman, İtalyan konsoloslarile diğer bazı konsoloslar hazır bulunmuşlardır.

Bir manasızlık

Yılbaşı için içki fiatlarının artırılmasına Belediye resmen izin veriyor!

Yılbaşı dolayısile bazı büyük lokanta ve bar sahibleri Belediyeye müracaatle bu geceye mahsus hususi bir tarifenin tanzimi için müsaade istemişlerdir. Belediye de bunlara, yemeklere şamil olmamak ve yalnız meşrubat için tatbik edilmek üzere rakı ve birada yüzde 25, şarabda da yüzde 50 nispetinde zam icrasına muvafakat etmiştir. Fakat bu müsaade umuma şamil olmayıp Belediyeye müracaat edenlere mahsustur.

CUMHURİYET — Belediyenin lokanta ve bar sahiblerine verdiği bu müsaade tam bir manasızlığın ifadesidir. Çünkü iki şıktan biri ya mevcud tarife lokanta ve bar sahiblerinin hakikaten zararını mucib olmaktadır, o halde tarifenin değiştirilmesi icab eder; yahud değildir, o halde hiç bir şekil ve surette zamma müsaade olunmaz. Kaldı ki, bilhassa yılbaşı gecesi çok satış yapılacağı için Belediyece fiatların olsa olsa tenzili düşünülmeliydi. Mevzuu bahs müsaade bu noktai nazardan da mantıksızdır.

MÜTEFERRİK

Nafıa Vekili şehrimizde

Nafıa Vekili General Fuad Cebesoy dün sabahki trenle Ankaradan şehrimize gelmiştir. Yarın akşam Ankaraya dönecektir.

Reşad Mimaroğlunun konferansı

Bu gün saat 15 te Şişli Halkevinde İstanbul Vilâyeti C. H. P. idare heyeti reisi ve İzmir meb'usu Reşad Mimaroğlu tarafından ahvali hazıraya müteallik bir konferans verilecektir.

Etibba Odasının içtimaı

Etibba Odası altı aylık toplantısını dün öğleden sonra yapmıştır. Toplantıda mesleki bazı dilekler ve konuşmalar yapılmış, idare heyetinin altı aylık faaliyetine aid rapor okunarak tasvib edilmiş ve toplantıya nihayet verilmiştir.

Memur imtihanı

Ölçü ve Ayarlar şefliği için alınacak memurlar, lise mezunları arasında açılması mukarrer olan imtihan dün yapılmıştır. İmtihana 15 genc girmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Pasif korunma

Kânunusanide yapılacak büyük tecrübeler için hazırlıklara başlandı

İkincikânunun on beşi ile yirmisi arasında yapılacağını yazdığımız hava tehlikesine karşı pasif deneme hazırlıklarına şimdiden başlanmıştır. İstanbul vilâyeti seferberlik müdürlüğü bunun için bir talimatname hazırlamaktadır. Bu talimatname alâkadar kazalarla denemelerde çalışacak ekiplerin şeflerine gönderilecektir. Bunda alarm işareti verildikten sonra ne suretle faaliyete geçileceği tafsilâtile izah edilecektir. Gündüz öğleden evvel, gece de ortalık kararıdıktan bir müddet sonra yapılacak olan bu denemeler için tatbikat meydanları ayrılmıştır. Bu meydanlar gündüz (10) gece (2) tanedir. Gece tatbikat meydanının Sirkeci garı ile Tophane rıhtımı olması muhtemeldir. Gündüz tatbikatı için de Fatih, Beyoğlu, Eminönü, Üsküdar ve Beşiktaşta olmak üzere ona ayrılacaktır. Çalışacak ekipler mevcudunun sekiz bin kişi olması tatbikat işinin bu kadar geniş tutulmasına imkân vermektedir. Tatbikat esnasında sun'i yangınlar çıkarılacak ve itfaiye ekiplerinin buradaki faaliyetleri imtihan edilecektir. O gece şehir atılan havaî fişeklerle manevra fişeklerinden bir donanma manzarası arzedecektir.

Vapurlardaki maskeleme kalkmıyor

Işık söndürme kararının tahfifine aid kararda nakil vasıtalarındaki ışıklar ipka edilmişti. Bunun vapurlara da teşmili kabil olup olmıyacağı hiç olmazsa vapurların orta kamaralarında ışık yakmak imkânı bulunup bulunmadığı alâkadar Vekâletten sorulmuştu.

Gelen cevabda bunların ışıksız olarak seyrüsefere devam etmeleri lüzumu bildirilmiştir. Yalnız bazı vapurlarda perdelerin muntazam surette kapanmış olmasına rağmen içerdeki lâmbaların bovalı olarak yanmağa devam etmesi ruhu sıkan bir hal olduğundan yalnız perdelerin kapanması ve ışıkların dışarı sızmaması suretile bunların maskelerinin kaldırılabileceği ilâve edilmiştir.

Akifin ikinci ölüm yıldönümü

Dün şairin kabrinde bir ihtifal yapıldı

Merhum şair Mehmed Akifin ikinci ölüm yıldönümü münasebetile dün Üniversiteli gencler Edirnekapıdaki kabrini ziyaret etmişlerdir. Merhumun kabrinde yapılan ihtifalde Üniversite talebelerinden başka, kendisini seven kalabalık bir münevver kütlesi bulunmuştur.

Edebiyat fakültesi doçentlerinden Ali Nihad Tarlan burada irad ettiği hitabede, Mehmed Akifi, istiklâl marşı ve vatan şairi olduğu için andığımızı söylemiş «Akif daima vatan ve istiklâl» için feryad etmiş, yüksek fazilet sahibi olduğu ve doğruluğu seven bir haslet taşıdığı içindir ki burada toplandık» demiştir.

Merhumun hatırasına hürmeten bir dakika sükût vakfesinden sonra ihtifale nihayet verilmiştir.

Taksi vaziyeti

İstanbulda tek numaralı 370, çift numaralı 430 taksi bulunduğundan tek taksi günlerinde görülen müşkülâta karşı bir tedbir olmak üzere çift plâkalı taksilerin teke tahvillerine başlanmıştır. İlk olarak 20 taksiye tek numara plâka verilmiştir.

Diğer taraftan, Şoförler cemiyeti vesaiti nakliye buhranına karşı taksilerin dolmuş yapmalarına müsaade edilmesini Belediyeden istemiştir.

Kasablarda satılan etlerin fiatı

Belediye kontrol için yeni bir sistem hazırlıyor

Belediye İktısad müdürlüğü kasablarda satılan etlerin kontrolü için yeni bir sistem hazırlamaktadır. Geçenlerde muvaridatın azlığından mezbahada canlı hayvan kilo başına on kuruş kadar bir fırlayış göstermişti. Usulen bunun kasablara aksi iki misli olması lâzım gelmektedir. Çünkü kasablara et halinde satılmaktadır. Bu suretle kasablarda eti kilo başına yirmi kuruş fazlasile satmağa başlamışlardır. Bir müddet sonra Valinin başkanlığında yapılan bir toplantıda celebler piyasayı on kuruş düşüreceklerini vâdetmişler ve filhakika hayvan borsasında on kuruş tenezzül kaydedildiği halde kasablarda bunun aksi hissedilmemiştir; ve yahud pek az tenzilât yapılmıştır. Bunun sebebini kasablar celeblere, celebler de kasablara atfedip durmuşlardır. Bu suretle pahalıya et sattıkları görülen ve haklarında zabıt tutulan 60 - 70 kasab hakkında da bir şey yapmak imkânı hasıl olamamıştır. Bunu nazarı dikkate alan Belediye iktısad müdürlüğü ica - tında mahkemeye verilecek kasablar aleyhinde takibata esas teşkil etmek üzere bir emsal listesi hazırlamağa karar vermiştir. Bir, iki güne kadar hazırlanacak olan bu listeye göre hayvan borsasında canlı hayvan üzerine yapılan satış fiatı tespit edildikten sonra kasabın da o gün eti kaça satması lâzım geleceği anlaşılacaktır. Bu suretle et ihtikârı önlenmiş ve aykırı hareket edenler hakkında takibat icrasına imkân verilmiş olacaktır.

Taksim meydanının ahenksizliği

Taksim meydanının Ayaspaşa istikametinde açılmasından sonra eski ve yeni meydanlar arasında bir ahenksizlik göze çarpmaktadır. Bunu nazarı dikkate alan Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar bu meydanın daha ahenkli bir şekil alması için tetkikat icra ettirmekte ve bu hususta tanınmış bazı mimar ve heykeltıraşlarla temasta bulunmaktadır. Dün de Güzel San'atlar Akademisi heykeltraşlık profesörlerinden bir ecnebi ile profesör Nejad, Vali ve Belediye reisini ziyaret ederek bu plân etrafında görüşmüşlerdir. Meydan tanzim edildikten sonra buraya yeni bir kaç abide dikilecektir.

Atatürk abidesinin yeri de değiştirilecektir.

Bir tavzih

Cumhuriyet gazetesi Yazı İşleri müdürlüğüne

İstanbul Müddeiumumiliğinden:

«Gazetenizin 28/12/940 günlü ve 5887 sayılı nüshasının ikinci sahifesinin 5 inci sütununda «Eski Deniz Ticaret müdürü aleyhindeki tahkikat» başlıklı yazının 3 No. lı bendinde eski Emlâk müdürü Şefikin Maliye Vekâletinin azası sıfatile 1000 lira ücret aldığı hakkındaki neşriyatın hakikate uygun olmadığı birinci sorgu hâkimliğinden celbedilen dava dosyasında mevcud 24 mart 939 tarih ve 5293 sayılı eski Denizbank müdürlüğünün tahkikatı yapan müfettişe vaki cevabi müzekkeresinden anlaşıldığından keyfiyetin matbuat kanununun 48 inci maddesi mucibince ve ilk çıkacak nüshanın aynı sütununda tavzihan neşrini rica ederim.»

Türk - İngiliz tieareti

İngiltere tarafından satın alınacak payağlar etrafında temaslar yapılıyor

Türk - İngiliz ticaret birliği namına birlik reisi ve bir heyetle, tiftik ve yapağı ihracat birliğinden bir heyet arasında dün İngilterenin mübayaa edeceği yapağılar üzerinde bir temas yapılmıştır Bu temasta İngiliz ticaret birliği reisi bazı şartlar dermeyan etmiştir. Bu şartların tacirler tarafından etrafile tetkiki ve şayanı kabul olup olmadığının tespiti lüzumu hasıl olmuştur.

Öğrendiğimize göre, tiftik ihracat tacirleri yarın bir toplantı yaparak bu husus üzerinde görüşeceklerdir.

Almanyadan gelecek kimyevî maddelerin ithali

Almanya ile memleketimiz arasında 21 milyon liralık ticaret anlaşması çerçevesi dahilinde celbolunacak kimyevî maddeler ve boyaların sipariş sahibleri tarafından memleketimize getirilmesi için vaki olan müracaatlerin Vekâletten evvelce lisans alınması şartile ithallerine müsaade olunmuştur. Alâkadarlar hisselerine verilen miktarlar hakkında mıntaka ticaret müdürlüğünden malûmat alabileceklerdir. Bu hususta hazırlanan liste dün Vekâletten gelmiştir.

Diğer taraftan Almanlar memleketimizden 2 milyon kilo incir mübayaa etmişlerdir. Bu incirler gelecek hafta sevkolunacaktır.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 300,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bunların içinde İsviçreye 200,000 liralık tiftik, Macaristana ve Amerikaya iç fındık vardır.

Himayei Hayvanat cemiyetinin senelik kongresi

Himayei Hayvanat cemiyeti kongreleri, dün cemiyetin Şişlide Şair Nigâr sokağındaki merkez binasında toplanmıştır. Kongrede bir senelik işlere aid idare ve hesab raporları okunmuş ve yeni idare heyeti intihabı yapılmıştır. Bu sene, kaydedilmek üzere cemiyete 30 kişi müracaat etmiştir. Himayei Hayvanat cemiyeti, ilk mekteblerdeki çocuklarda hayvan sevgisini aşılamak için seri konferanslar tertibine karar vermiştir. Bundan başka hayvanların himayesinde zabıta kuvvetlerinin yardımı temin edilmiş bulunmaktadır. İstanbulda, cemiyete mukayyed aza adedi yüze baliğ olmuştur.

HEM NALINA HEM MIHINA

Bu, bir hayal değildir!

Harbi motör bitirecektir. Çeyrek asır evvelki Büyük Harbde de kendini ve ehemmiyetini göstermiş olan motör, Bu harbin esaslı zafer unsuru haline gelmiştir. Harb meydanlarında en hâkim vasıta motördür. Fransız cephesinde motör galib gelmiştir, Libya cephesinde motör galib gelmiştir. Arnavudlukta motör âciz kaldise bunun iki sebebi vardır: Arazinin dağlık ve yolsuz olması, İtalyanların beceriksizliği..

Evet, iş dönüp dolaşıp motöre ve motörlü vasıtalara dayanıyor. Hava ordusunun bütün sınıfları, bütün vasıtaları motörlüdür. Tanklarla zırhlı oto - mobillerden mürekkeb olan zırhlı tümenler motörlüdür. Kara ordusunda piyade, süvari, topçu, istihkâm, nakliye sınıflarının büyük bir kısmı motörlüdür. Denizde, denizaltı gemileri, hücumbotları, avcıbotları motörlüdür. Motörü olmayan, motörün kanını teskil eden benzini olmayan taraf harb edemez; etse de mağlûb olur.

İngiltere motörden yana da, benzinden yana da hiç bir sıkıntıya maruz değildir; bilâkis! İngilterede motör sanayii, çok ileri olduğu gibi, dominyonlarda hattâ müstemlekelerde yeni motör fabrikaları kurulmaktadır. Fakat İngilterenin asıl motör kaynağı Amerikadır. Amerika, motörcülükte, en ileri memlekettir; yetişilemiyecek kadar ileri. Amerika fabrikaları motörü hem mükemmel, hem bol, hem de ucuz yaparlar. Amerika ise, İngilterenin arkasında emin ve rahat çalışan, muazzam verimli bir tophane, bir tersane, bir motör fabrikası ve askeri imalâthanedir.

İş motöre dayanınca ve motör bakımından İngiltere çok kuvetli bir vaziyette olunca, mesele, İngilterenin Havada, karada, denizde motör hâkimiyetini eline geçirmesine bağlı bir dava oluyor. O vakit muhayyile kuvvetile şöyle bir düşünce silsilesi kurabiliriz:

İngiltere, her ay binlerle tayyare ile hava hakimiyetini ele geçirecek; geceli gündüzlü hava hücumlarile hasımlarını havadan mütemadiyen hırpalayacaktır. Hava kuvvetleri, bir uzun menzilli ağır topçu gibi, her büyük taarruza takaddüm eden tahrib ateşi gibi çalışırken İngiliz kara ordusu, hemen hemen tamamile zırhlı ve motörlü birlikler halinde kurulacaktır. Almanlar, Lehistanda ve Garb cephesinde bol tayyare ve bir düzine kadar zırhlı ve motörlü tümen kullanarak muzaffer olmuşlardı.

İngiliz ordusu, seferber edebileceği tümenlerin yarısını zırhlı ve motörlü kıt'alar haline getirdiği takdirde, müthiş bir taarruzî kudret iktisab edecektir. Bunu, Libyada yaptığı hamle ile göstermiştir. Çöl gibi bir ve nihayet bir buçuk yolu olan bir sahada kazanılan muvaffakiyet, her hangi bir Avrupa darülharbinde, yolların bolluğu dolayısile muhakkak ki daha büyük çapta elde edilebilir.

Denizde motör ise, Alman hücumbotlarına karşı, daha büyük, daha kuvvetli, daha seri hücumbotları - istersiniz buna «hücum muhribi» diyebiliriz - yapmak imkânını vereceği gibi, Alman denizaltı gemilerine karşı da, yüzlerce ve yüzlerce avcı botu inşa etmek imkânını verir. Bunlar, hem tayyarelere karşı, hem de denizaltı gemilerine karşı silâh taşıyan müessir bir müdafaa vasıtası halinde çalışarak İngiliz donanmasının deniz hâkimiyetini teyid ve takviye edebilirler.

Demek ki Amerikanın müessir yardımile İngiltere müdafaa ve taarruzda hasımlarının yetişemiyeceği kadar yüksek bir motör üstünlüğü temin ederek bu materiyel ve motör harbinden muzaffer çıkabilir. Yalnız unutmamak lâzımdır ki Almanların askeri işlerdeki dehası da bunu mutlaka düşünmüş ve belki de tatbik sahasına koymak üzere, işgal ettikleri memleketlerin harb ve motör sanayiinden de son haddine kadar istifade ederek çalışmağa başlamıştır. Bu itibarla Amerika, İngiltereye bol motör ve bol motörlü vasıta temin etmek yolundaki mesaisini azamî sür'atle azamî haddine çıkarmalıdır.

HAFTANIN ŞAKALARI

Kırma ücretleri — Oyuncak ihtikârı — Domuz yavrusu — Baş - diş - nezle - grip!

Yazan: **BURHAN FELEK**

Kırma ücretleri

Gazetelerde okunacak şey yok diyenlere içerliyorum. Biz yazıyoruz da onun için değil. Dikkatli okuyunca insan birçok şey öğreniyor da ondan.

Dün öğrendim... Fiat murakabe komisyonu (kırma ücreti) diye bir mesele ile meşgul oluyormuş. Demek kırmaya da para veriyorlar.

Halbuki biz onu bir kusur sanırdık. Eskiden pot kıranları meclislere almazlar hatır kıranlara rağbet etmezler; cam kıranları meyhanelere sokmazlardı.

Gerçi vaktile Belçika kırması av tüfekleri para ederdi ama o kırma ile bu kırma arasında bir münasebet yoktu.

Gazetelerin mütaleası bana bu hakikati öğretti. Kırma da ücrete tâbidir. Pot kır, hatır kır, hattâ her gün binlerce ceviz kır! Para kırarsın kuzum para!

Oyuncak ihtikârı

Etten sonra fiatı tetkik edilmek gereken (madde) şüphesiz, oyuncaktır. Nedir efendim o yapma bebeklerin pahalılığı? Nedir o midesine basınca ses çıkaran kuklaların yüksek fiatı?

Böyle şey olur mu? Bir lâstik top, bir top patiska fiatına!.

Tahtadan atlar, keçeden inekler ve içi saman dolu köpekler ateş pahasına. O kadar ki; beslemesi olmasa insan canlısını daha ucuz alacak.

Geçen gün bir vitrinde 45 liraya bir bebek gördüm. 45 liraya bir bebek olursa bunun anası, danası, hulâsa ailesi bir ev parasına mal olacak? Kendimden utandım. Ben otuz yaşına gelinceye kadar 45 lira etmemiştim yahu!

— Bunun marifeti nedir? dedim.

— Efendim! Yatınca gözünü kapar. Karnına basınca güler. Elbisesi ipekten, patikleri deridendir, dediler.

İlâhi tezgâhtar! Yatınca gözünü kapamak bir hüner midir?.. Ben sana onun ayakta uyuyanlarını göstereyim.

Ya oyuncak âleminde köpeklere verilen ehemmiyet! Efendim türlüsü var. Lâstik, bez, tahta, kurşun ve taş.

Köpeğin ilk meziyeti sadakatidir. Zamanla ilerlemeyişini hayvanlığına ve sadakatini de bu zamana uyamayışına hamlettiğim köpeği en iyi tavsif eden merhum Namık Kemal:

«Köpektir zevk alan sayyadı bi insafa hizmetten»

Dememiş midir? Bunu oyuncak yapın oluk çocuk eline vermek, hem de gali fiatlarla satmak reva mıdır ey oyuncakçı?

Onun için oyuncaklara bir nark koymalıyız.

Taş bebekler beş, lâstik bebekler on, süslü bebekler on beş falan gibi bir liste yapıp oyuncakçı dükkânlarına asmalıyız.

Ama o zaman bebekler piyasadan çekiliyormuş. Varsın çekilsin. Yerine Eyüp oyuncaklarını kullanırız. Kaynana zırıltısı, davul, dümbelek ve zillimaşa! Biraz şamatalı olur ama hem ucuz olur, hem de oyuncak âleminde bir aristokrasi doğmasının önüne geçer.

Nedir bu oyuncak pahallığı canım! Utanmasam oyuncak olacağım. (Sanki olmadın mı? diyor gibisiniz! Teessüf ederim.)

Domuz yavrusu

Zannedersem (Vâ-Nû) sinirlenmiş. Anlaşılan, radyoda çocuklara bir kurt masalında zulme uğrayan ve hayatı tehlikeye düşen bir domuz yavrusu varmış. (Vâ-Nû) bunu beyenmiyor.

Lâf aramızda domuzu ben de sevmem. Lâkin masallara sokmıyacak kadar değil.

Bir bektaşi dervişi bir meşcidin önünden geçerken içeride bir vaveylâ işitmiş, ve pencereden bakmış ki kayyum elinde bir sopa ile bir domuz kovalayor. Anlaşılan hayvan şaşırmış ta girmiş. Bektaşi bu manzaradan şöyle hisse kapmış:

— Sofunun domuzunu görmüştüm ama, domuzun sofusunu görmemiştim.

Nükte biraz zındıkçasınadır ama güzeldir.

(Vâ-Nû) nun da masallarımızdan kovmak istediği yavru domuz gerçi bizim an'anemize uymaz bir hayvandır ve nihayet büyüve büyüye dapduru bir domuz olur. Lâkin asıl sakınılması lâzımgelen, domuz adamın domuzudur ki; değil masala, rüyaya bile girmesine mahal bırakmamalıdır.

Domuz yavrusu yerine dostumun kavırmak istediği kuzuya gelince; o nazlı da kuzu olarak kalsa ne âlâ! Mübarek bir sene sonra gelişip tos vurmaya başlavınca ne masala sığar, ne havsalaya.

Galiba onun içindir ki; bayrama kesip kurban ederler.

Baş - diş - nezle - grip!

Kurt dumanlı havayı sever. Eczacılarla doktorlar dumanlı ve yağışlı havayı!

— Ne münasebet? Teessüf ederim!.. Falan diye klâsik protestolara rağmen her doktor ve eczacının kış mevsimine aid bir bütçesi, bir kazanç fazlalığı vardır. Ne diyebiliriz? Meslek icabı. Çünkü kışın herkeste baş, diş, nezle, grip denilen şey alır yürür. Bir kıymetli emanet imiş gibi onu yâr ve ağyarımıza tevdi, adeta vatandaşlar arasında tevzi ederiz.

Bugünlerde nezle olmadan bir hafta geçirenlere mümkün olsa Lejiyondonör verecekler.

Mevsim hastalıkları yüzünden yaptıkları fazlai temettüü doktorlarımızla eczacılarımız yüzde doksan kime madyun olduklarını şüphesiz bilmezler. Bu hakikati onlara söylemeyi ve velinimetlerinin kim olduğunu öğrenmelerine delâlet eylemeyi bir vazife bilirim.

İstanbul halkından tramvaya binen ve tramvayla bir çeyreklik bir mesafeye giden yüz vatandaşın seksen beşi kapıların açık kalması yüzünden mutlaka nezle olmakta ve böylece gripe hattâ zatürreye kadar peydayi istidad eylemektedirler.

Halbuki tramvay şirketi bu kapıların üzerine: (Lûtfen kapıyı kapayınız) diye yazmıştır. Biletçiler bu yazının kendilerine aid olduğunu kabul etmiyorlar. Zira öyle olsa idi böyle «lûtfen» diye söylemez, (Biletçi kapıyı kapa!) diye emrederdi, iddiasında bulunuyorlar. Haklı söz! O halde bu hitab yolculara aid olacak. Onların da çoğu köstebek değilse, bu kış mevsiminde aid bir bütçesi, bir kazanç fazlalığı vardır. Ne diyebiliriz? Meslek icabı. Çünkü kışın herkeste baş, diş, nezle, grip denilen şey alır yürür. Bir kıymetli emanet imiş gibi onu yâr ve ağyarımıza tevdi, adeta vatandaşlar arasında tevzi ederiz.

Bugünlerde nezle olmadan bir hafta geçirenlere mümkün olsa Lejiyondonör verecekler.

Mevsim hastalıkları yüzünden yaptıkları fazlai temettüü doktorlarımızla eczacılarımız yüzde doksan kime madyun olduklarını şüphesiz bilmezler. Bu hakikati onlara söylemeyi ve velinimetlerinin kim olduğunu öğrenmelerine delâlet eylemeyi bir vazife bilirim.

İstanbul halkından tramvaya binen ve tramvayla bir çeyreklik bir mesafeye giden yüz vatandaşın seksen beşi kapıların açık kalması yüzünden mutlaka nezle olmakta ve böylece gripe

B. FELEK

Küçük hikâye

Sapığın sevdası

Orhan Rahmi Gökçe

Biz üç uğursuzduk.

En yüksek tipimiz - ki, ondan başkaları kadar ben de korkardım - dar alınlı, çatık kaşlarının ortasında yuvarlak bir et kalabalığı bulunan, çene kemikleri buldok köpeklerindeki gibi geniş bir adamdı. Onun, dişleri ile dudakları, güldüğü sırada birbirinden daha korkunc olmağa çalışır gibi görünürlerdi.

Büyük, beyaz silik gözleri hemen kaşlarının dibinden başlardı. Burnunun üzerinde boydan boya kıl vardı. Kolları uzun, elleri gayet büyük ve kemikli, bacakları mukavvesti.

Diğer iki arkadaşım, karısı ile üç çocuğu bir yangında yanıp gitmiş, abdala benzeyen, fakat istediği şeye varabilmek sırası gelince, şeytanı bile ahmaklaştıran bir adamdı. Başında hiç saçı yoktu. Sarı ve yuvarlak, başından aşağı çizgiler, mumyaya benzeyen bir suratı vardı.

Birincisi, eski bir adliye memuru idi. Emanet deposundan eşya çalarken bir adliye müfettişi tarafından bastırılmış, fakat müfettişi boğup depoda bırakmış bir adam. Nasıl olmuş bilmem, yirmi iki sene ile canını kurtarmıştı.

İkincisi, bu sahada hiç bir şey söylemezdi. Mazisi ile hali arasında sükûtan bir duvar örmüştü.

Ben ise, istemiye istemiye hırsız olmuş, karmanyolacılık yapmış, polislerin âşinası, karakol bodrumlarının genc bir çilekeşi idim. Kendimi tetkik edip dinlediğim zamanlar, o kadar da bayağı ve sefil olmadığımı görüyordum. Ben bu hayata, bütün mukavemet ve mücadelelerimden, cemiyet içinde namuslu ve şerefli yaşamak için geçirdiğim bir yığın çırpınmadan sonra düşmüştüm. Halbuki serbest insanlar arasında neler vardı? Benim bir kere adım çıkmış. Ayni zamanda ben defalarca yakalanmışım, adaletin huzuruna götürülmüştüm.. Aramızdaki fark işte bu.. Bir defasında bir komiser, yumruğunu yüzüme savururken. -ulan kerata- dedi - sen adam olabilirmişsin ama....

E, amması da ne oluyor? Ben mi olmak istememişim?. Neyse, bunların o kısmını geçmiş bulunuyoruz.

Biz, üç uğursuz, şehir çöplüğünün kenarında bir evde oturuyorduk. Her üçümüz de yekdigerimizin ne işle meşgul olduğunu bilmeyorduk. Hattâ, bunu birbirimizden soramazdık bile.. Neden; bilmiyorum.. Amma, fakat kazancımızdan, aldığımız şeyden arkadaşlara hisseler çıkarırdık...

Adliye müfettişinin katili, ekseriya, cebinde bir topak esrarla gelir ve gününün mühim bir kısmını evde geçirirdi. Onun diğer arkadaşla iyi geçinmediklerini görüyordum. Buna da sebeb, diğer uğursuzun, fırsat bulunca kapı önüne çıkıp ilerdeki köşede duvarlarını üstünde ekseriya büyük bal kabakları bulunan, çamurdan yapılmış eve sık sık bakması idi. Bu evde oldukça genc ve güzel bir kadın vardı. Üç yaşlarındaki çocuğu, bazan kapımıza kadar gelir ve bizim sapık (ikinci arkadaşın adı bu idi) onu okşamak isterdi. Adliye müfettişinin katili bunu görünce şiddetle adeta bağırır gibi öksürür, o da çocuğun yanından uzaklaşırdı.

Bir akşam karanlığında Sapığın, bahsettiğim evden çıktığını gördüm. Bunu, bizim arkadaş da pencereden görmüş ve başını, garib bir hız ve şiddetle içeriye çekmişti. Gece basmıştı. Zemine serili büyük ve eski bir hasır üstünde bağdaş kurmuş, yarı belinden kesik gaz tenekesinden mamul mangalımızı yakmıştık. Gaz lâmbasının ışığı bu küf, ayak teri ve toprak kokan odanın karanlık duvarlarına çarpıyor, adliye müfettişinin katilinin gözlerini esrarlı bir şekilde büyütüyordu. Sapık erkenden uyumak istedi. Fakat diğeri, e canım - dedi - tavuk musun?. Benim bu akşam keyfim var. Bugün bir yerde, güzel bir kaç esrar parçası buldum.. Bir kaç çiftetelli yakalım, uzanalım.

Her ikimiz de istemiye istemiye razı olduk ve mangala yaklaştık. Çiftetelleri (esrarkeşlerin sardıkları sigaralar) o, kendi elile hazırladı. Biraz sonra oda, ağız ve burunlarımızdan savrulan dumanlarla doldu. Yavaş yavaş, kendimden geçtiğimi hissediyorum. Adliye müfettişinin katili, bize müthiş hikâyeler anlatıyordu ve hepimiz, bu hikâyelerin içinde, onları yaşaya yaşaya kayboluyorduk.

Bilmem Kaçıncı sigaraları yakmıştık Odadaki eşya ve arkadaşların, bana

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Akdenizin tam hürriyetine doğru

İngilterenin Akdeniz filosu başkumandanı Amiral Cunningham 1941 yılında başaracağı işi hulâsa eden mesajında, önümüzdeki yıl içinde Akdenizde muhasamatın kalkacağını ve İtalyanın bu denizde hasmane bir harekette bulunamıyacak hale geleceğini anlatmıştır.

Akdenizin muhasamat sahası olmaktan çıkması, bu denizde sulh faaliyetlerinin yeniden canlanması yolunda mühim ve esaslı bir başlangıç teşkil edeceği için İngiliz Amiralının sözleri, Akdenizle uzaktan yakından alâkadar her millet tarafından geniş bir sempati ile karşılanacaktır.

Hakikatte bugün Akdenizin huzurunu ihlâl eden biricik devlet, İtalyadır. İtalyanın harbe girmesi yüzünden bu deniz bir harb sahnesi mahiyetini almış ve bu deniz yolundan istifade eden mübadele faaliyeti mühim güçlüklerle karşılaşmıştır. İtalyanın beklediği hâdise, İngilterenin tası tarağı toplayarak Akdenizden çekilmesi idi. Fransanın yıkılışı ferdasında vuku bulacak İngiltereyi istilâ hareketinin bu işi kolaylaştıracağını sanan İtalya, Mısırı istilâ etmek ve bütün orta şarkta hâkim olmak sevdasile hareket etmiş ve Akdenizi bir İtalyan gölüne çevirmek imkânının tahakkukuna bir mâni kalmadığına zahib olmuştu.

Yanlış hesablar:

Fakat bütün bu hesablar yanlış çıktı ve bir taraftan İngiltere istilâ edilemediği gibi İtalyan orduları da Akdenizin mukadderatı üzerinde müessir olacak hiçbir canlılık gösteremedi, nihayet Yunan harbile İngiliz taarruzu İtalyan milletinin lüzumsuz bir harbe istemiye istemiye sürüklendiğini apaçık ispat etti.

Eski tarihin fütuhat siyasetini bugünün genc İtalyan milletine yüklemek ve milliyet uyanışı devrinde milletlere boyunduruk vurmak için bu milleti fütuhat siyasetine sürüklemek, ona yalnız takati fevkinde olan bir işi vermek değildi, üstelik onun kuvvetini süistimldi. İtalyan milleti, her milletle iyi şartlar ve iyi münasebetler içinde yaşıyarak ikbalini ve istikbalini sağlamlamak istiyen bir millet olduğu için kendisine yüklenen bu işleri benimsememiş ve benimsemediğini göstermiştir.

Bu da İngiliz Amiralının müjdelediği hâdiseyi kolaylaştıracak amillerin mühimlerinden biridir.

Umumî sulhun ilk müjdecisi

Fakat en mühim amil, İngiliz donanmasının, İngiliz hava kuvvetlerinin ve İngiliz ordularının İtalyaya karşı tesis ettiği tefevvuk ve hakimiyettir.

Bu hakimiyet bugünden kendini göstermekte ise de ancak İtalyanın muhasım bir devlet olmaktan çıkması Akdenizin hürriyetini temin edecek, bu deniz yolile yapılan ticarî mübadeleler tam bir hürriyet içinde yapılabilecek ve Akdenizin sulha kavuşması, dünyanın sulha kavuşmasının en birinci müjdecisi olacaktır.

O halde İngiltere şu önümüzdeki aylar içinde bu işi başarabilecek mi?

Bu suale müspet bir cevab vermeğe yardım eden sebebler ve vak'alar pek çoktur. İngilterenin İtalyayı adeta teceride muvaffak olması ise, bütün bu vakaların özünü teşkil ediyor .

İtalya daha şimdiden tecrid edildiğine göre Akdenizin hürriyetini temin yolunda mühim adımlar atılmıştır ve onun için Akdenizin tam hürriyetine kavuşması gününün yaklaşmış olduğuna hükmedebiliriz.

Ömer Rıza DOĞRUL

3 milyon kişilik Millî Çin ordusu

1941 senesinde taarruza geçmek azmile hazırlanıyor

Çunking 28 (a.a.) — Çin ordusunun sözcüsü demiştir ki:

1941 senesi Çinin mukabil taarruzunu ve bunun neticesinde Çinin zaferini getirecektir. Mareşal Çan-Kay-Şek'in ordusu, şimdi üç milyon muntazam erattan mürekkeb bulunmaktadır. Ve bunun bir milyondan fazlası seyyar cüzütamları teşkil eylemektedir. Halen yeni silâh altına alınmış büyük miktarda Çinli de talim görmektedir. Çin dahilinde esliha endüstrisinin inkişafı sayesinde, Çin orduları, şimdi her zamandan daha iyi teçhiz edilebilmektedir.

Parti kongreleri

Ankara kongresi de, yeni kararlar vererek dağıldı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Vilâyet idare heyeti azalıklarına Rifat Börekçi, avukat İbrahim Rauf Ayaşlı, Rauf Baysan, Hilmi Atlıoğlu, Ali Rıza Sun, Faik Çubukçu, Fahri Tandoğan, eczacı Cafer Benadam, avukat Emin Halil Urgen,

Yedek azalıklara avukat Hayrullah Özbudun, Fahri Daldaloğlu, Mazhar Karceğe, Hüseyin Fevzi Hakman, Hüseyin Öker, Said, Suad Özyürük, Mustafa Başar, doktor Ragıb Tüzün seçilmişlerdir.

Büyük Kurultay delegeliklerine de Rifat Börekçi, avukat Ziya Sidal, Mecdi Sadreddin Kayman, Hayrullah Özbudun, Sadi Batu, Rıfkı Emren, Hüseyin Ertuğruleti, Halis Koşan seçilmişlerdir.

Kongre faaliyetine nihayet vermeden okunarak kabul edilen bir takrirde de Kızılay Ankara Merkezine muhitindeki değerli çalışmalarından ve müşfik yardımlarından dolayı teşekkür edilmesi isteniyordu. Kongrenin bu temennisi mezkûr merkeze riyaset divanı tarafından bildirilmiştir.

Kongre mesaisini saat 13 te tamamlamış ve kongre reisi kısa bir hitabe ile delegelere müspet mesailerinden dolayı teşekkür ederek celseyi kapamıştır.

Parti vilâyet idare heyeti tarafından Gar kazinosunda delegeler şerefine 200 kişilik bir öğle ziyafeti verilmiştir. Ziyafete Parti Genel Sekreteri Fikri Tüzer, Parti umumî heyeti azaları, vilâyet ve belediye erkânı iştirak etmişlerdir.

Diğer vilâyetlerimizin kongreleri

Ankara 28 (a.a.) — Antalya, Çorum, Aydın, Ordu, Bursa ve Kastamonu Cumhuriyet Halk Partisi vilâyet kongreleri toplanmışlardır.

Kongreler içtimalarına başlarlarken partinin banisi Ebedî Şef Atatürkün hatırasını taziz ve Millî Şef İnönüne karşı bağlılıklarını teyid eylemişler, Büyük Millet Meclisine, Başvekil Dr. Refik Saydama ve partigenel sekreterliğine sevgilerinin bildirilmesini karar altına almışlardır.

Türk ordusuna karşı bütün milletçe duyulan sonsuz inanç ve muhabbetin onun büyük mümessili Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmaka arzedilmesine de ayni suretle karar vermiş bulunan parti kongreleri idare heyetlerinin mesaileri ve iki yıl içinde başarılmış olan işler üzerinde verilen izahatı memnuniyetle kaydeylemişlerdir. Kazalardan gelen delegelerin izhar ettikleri dilekler etrafında samimî bir hava içinde gecen görüsmeler sonunda birçok iyi kararlara varılmış ve bu müzakereler kalabalık bir dinleyici kütlesi tarafından yakın bir alâka ile takib olunmuştur.

Kongreler mesailerine yeni idare heyetlerile parti kurultayına istirak edeceklerin seçilmelerini yaparak son vermişlerdir.

Fransa ve Belçika kıtlık içinde

Bir İngiliz tayyaresi, Paris semalarına buharla şu sihirli kelimeyi yazdı: İtimad!

Nevyork 28 (a.a.) — Nevyork Daily Miror gazetesinde Pierre Lagare ve Averley Root, Almanyanın işgali altında bulunan Fransanın işgesini temin ediyormuş gibi görünerek hakikatte halkı tazyik suretile Alman iradesine rametmek gayesini takib ettiğini yazmaktadır. Bu muharrirler, bilhassa sinemalarda halk, İngiliz kıt'alarını alkışladığı, Alman ve İtalyan kıt'alarına ıslık çaldığı için Paris şehrinin iki hafta patatesten mahrum kaldığını tebarüz ettirmektedirler.

Belçikada işge vaziyeti daha fenadır. Almanlar Fransadan Belçikaya gıda maddeleri göndermektedirler. Esasen Vichy hükûmeti işge meselesine lâyık olduğu ehemmiyeti vermemektedir.

Bu tazyika rağmen Fransızlar galiblere surat asmaktadırlar. Bütün ümidleri, İngilizlerin muzafferiyetindedir.

Muharrirlerin anlattıklarına göre Paris üzerinden uçan bir İngiliz tayyaresi gökte teksif edilmiş buhardan bir iz bırakmıştır. Bir saat sonra bütün Parisliler bir İngiliz tayyaresinin gökte bu sihirli kelimeyi resmetmiş olduğunu birbirlerine anlatmakta idiler: «İtimad».

Bazı hububatın satış fiatları

Ankara 28 (Telefonla) — Toprak Mahsulleri Ofisinin iştigal mevzularına dahil bulunan hububatın 2491 sayılı kanunun 21 inci maddesi mucibince yapılacak olan satışlarında bu hububatın Ofise mal olduğu fiatlar tatbik edilecektir.

İranda 5 sınıf silâh altına çağırılmış

Tahran 28 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor:

Neşredilen bir irade ile ve Harbiye Nazırının teklifi üzerine nazırlar meclisince akbul edilen karar mucibince 1907, 1910, 1912, 1914 ve 1916 ihtiyatları bir ay talim görmek üzere 22 mart 1941 için silâh altına çağırılmışlardır.

General Gamlen ve arkadaşlarının muhakemesi başlıyor

Madrid 28 (a.a.) — Berlinden verilen haberlere göre, önümüzdeki hafta, Fransız hezimetinin başlıca mes'ulleri olmak töhmetile General Gamlen, Daladye, Reyno ve Leon Blüm'ün muhakemesi başlıyacaktır.

Kanadada

Geniş mikyasta harb malzemesi yapılmağa başlandı

Ottawa 28 (a.a.) — Kanada harb malzemesi imalinde dev adımlarla ilerilemektedir. 1941 senesi bidayetinden itibaren bu dominyonda ayda takriben 360 tayyare imal edileceği tahmin olunmaktadır. Kanadada tesis edilen top ve obüs dökümhanesi, İngiliz İmparatorluğunun en büyük ve en modern dökümhanelerinden biridir. Burada aşağı yukarı her tipte obüs imal edilmektedir.

Harbin başlangıcında 15 gemiden ibaret olan Kanada donanması şimdi 120 parça gemiden mürekkebdir.

İngilterede deniz dafi bataryaları

Şimdiye kadar 394 Alman tayyaresi imha veya tahrib ettiler

Londra 28 (a.a.) — Amirallık makamı tarafından neşredilen rakamlar, İngiliz ve müttefik gemilerine yerleştirilen hava dafi toplarının ve donanmaya mensub tayyarelerin düşürdükleri Alman tayyarelerinin mühim bir yekûna baliğ olduğunu göstermektedir.

1 ilkkânuna kadar deniz tayyare dafi bataryaları 192 tayyare düşürmüşlerdir. 91 tayyare de hasara uğratıldığı için bunların tahrib edildiği teyid edilmemiştir. Ayni müddet zarfında donanmaya mensub tayyareler 52 tayyare düşürmüşlerdir. 10 tayyarenin daha tahrib edildiği teeyyüd etmemiştir.

Bundan başka ayni donanma tayyareleri tarafından 49 düşman tayyaresi hasara uğratılmıştır.

Hindiçini - Siyam hâdiseleri

Tokio 22 (a.a.) — Domei ajansının bildirdiğine göre, Siyamla Fransız Hindiçinisi arasında bir kaç gündenberi durmuş olan hâdiseler 24 ilkkânunda tekrar başlamıştır.

Siyamlı kuvvetler Savankhet etrafında bulunan Hindiçini kuvvetlerine ateş açmışlardır. Hindiçini kuvvetleri de Kemmarat'ta bulunan Siyam kuvvetlerine karşılık taarruzda bulunmuşlardır.

Bunun üzerine şiddetli bir muharebe olmuş ve uzun müddet sürmüştür.

Domeinin öğrendiğine göre, 80 Siyamlı asker ölmüş veya yaralanmıştır.

ASKERÎ BAHİSLER

İngiliz - İtalyan harbi

Hiç olmazsa 2 İtalyan Kolordusu imha edilmiştir

Mareşal Graziani ordusunun uzun müddet için yeni bir hareket yapamıyacağını kabul etmek lâzımdır

— 2 [*] —

Yazan:

Feridun Dirimtekin

İtalya ile İngiltere impatorluğu arasındaki karadaki mücadele, İtalyanın (Sidi Barrani) istikametinde yapmış olduğu bir taarruzla başlamıştı. Mareşal Graziani kumandasındaki Libya ordusu uzun hazırlıklardan sonra eylûl 1940 ta harekâta başlamış ve İngiliz ordusunun muharebeyi kabul etmiyerek çekilmesi üzerine 18 eylûl 1940 ta Sidi Barraniyi işgal etmişti. Bu suretle İngilizler, Mısıra bir demiryolu hattile bağlı ve tahkim edilmiş Marsa Matruh mevzilerine çekilmiş, İtalyanlar ise, kendi üslerinden 90 kilometre uzaklaşmış bulunuyorlardı.

İtalyan ordusu, sevkülceyşî sebeblerden dolayı muharebeyi kabul etmiyen ve vakit kazanmak istiyen bir düşman karşısında muvakkat bir zafer kazanmıştı.

Italyan harehâtı devam etmedi. Çöl içinde yapılacak harekât için lâzım gelen hazırlıklar çok uzun sürdü. İtalyanların, hâkim olmadıkları bir denizden kaçak surette yaptıkları nakliyat, hazırlıkları uzattı. Bu esnada İngilizlerin Nil ordusu tesmiye ettikleri, Mısırdaki orduları imparatorluğun her tarafından gelen kuvvetlerle takviye edildi. Diğer taraftan, Fransızların mütareke akdine mecbur oldukları hazirandan sonra geçen zaman zarfında gerek Amerikadan gelen mal - zeme ve gerekse İngilterede yapılanlarla takviye edilen ve miktarı artan anavatan ordusu, imparatorluğun bu kilid mıntıkası için kuvvet ayıracak vaziyete geldi. İngiltereden de bir çok kuvvetler, İtalyanların hâkim olduklarını iddia edip durdukları Akdeniz yolile Mısıra nakledildi. Bu suretle zaman mütemadiyen İngiltere lehine çalışıyor ve kuvvet muvazenesi İtalya aleyhine bozuluyordu. İtalyanlar bunu anlayamadılar. İtalyan vasıtaları derhal bir taarruza geçecek bir vaziyete getirilmediği için harekete geçemediler...

Bu hazırlık zamanında İtalyan megalomanisi, yeni bir sergüzeşte atılmasını icab ettirdi. Almanyanın kolayca, Rumanyaya yerleştiği gün İtalyanlar bundan cesaret alarak Yunanistan istilâsına kalkıştılar, kâfi derecede hazır olmadıkları halde, geceyarısı, Yunan hükûmetine bir nota vererek kabul edilmiyecek isteklerde bulundular. Yunan hükûmet reisi bunu reddedince İtalya Arnavudluktaki kuvvetlerle harekâta başlamak mecburiyetinde kaldı. İki tarafın vaziyeti şu şekilde idi:

Sahilde 3 İtalyan piyade tümeni ve üç süvari alayı ve bir ağır topçu livasına mukabil bir Yunan piyade tümeni, merkezde takviye edilmiş bir dağ tümenine karşı, bir Yunan piyade alayı ve bir batarya, Görice mıntakasında takviye edilmiş üç fırkalı bir İtalyan kolordusuna karşı bir buçuk Yunan tümeni.

Kuvvetin manevî zâfı, arazinin arızası ve mevsim dolayısile motörlü vasıtalardan istifadenin güçlüğü, Yunan kuvvetlerinin araziden istifadeyi bilerek yaptıkları kahramanca müdafaa dolayısile İtalyan ordusu 10-11-940 a kadar ulamas nehri cenubu -Kalabaki cenubu şarkisi - Samarina - Biklişta hattına kadar ilerliyebilmiş ve daha evvelki günlerde Florina istikametinde hududu aşmış olan kuvvetler, bir Yunan mukabil taarruzile geri atılmıştı.

Bu zaman zarfında İngiliz hava kuvvetleri cepheye geldiler. İngiliz deniz ve hava üsleri hazırlandı. İngiliz donanmasının hakimiyeti sayesinde bahrî nakliyat temin edildi ve bu suretle Yunan seferberliğinin kısa bir zamanda ikmali ve kuvvetlerin cepheye yetiştirilmesi kabil oldu. Yunanlılar derhal mukabil taarruza geçerek, İtalyan ordusunu hududun gerisine attılar ve bilâhare (Chimara - Tepedelen - Klisura - Moskopolis garbı şimalisi - Pogradetz garbı - Lin) hattına kadar ilerlediler. Yunan taarruzu mevsimin ilerlemiş olmasına rağmen kar fırtınaları içinde devam ederken cenubda Libya çölünde İtalyanların hiç beklemedikleri bir zamanda ve tamamile baskın

İngilterenin Yakınşark orduları Başkumandanı General Wavel

tarzında bir İngiliz taarruzu başladı.

Sir Arshibald Wovel kumandasındaki İngiliz Nil ordusuna mensub ve General Mitland Wilson kumandasındaki büyük kısmı motörlü ve zırhlı tümenlerden mürekkeb bir kuvvet (İngiliz, Anzak, Hindli ve hür Fransız kıt'aları) 6-7/12/940 gecesinden itibaren Sidi Barrani mıntakasındaki İtalyan kuvvetlerine baskın tarzında bir taarruz için yaklaşma yürüyüşlerine başladılar. Çöl içinde yapılan ve bazı kıt'alar için 120 - 140 kilometrelik bir yürüyüş icab eden bu hareket, çok güzel tanzim ve icra edildi.

9/12/940 sabahı, denizden çöl içine kadar uzanan bütün İtalyan mevzilerile temas edildi ve derhal taarruza geçildi.

İlk taarruz, Sidi Barraninin 20 kilometre kadar şarkındaki Maktiledeki Italyan ileri mevzilerine yapıldı. Donanmanın şiddetli ateşile himaye edilen bu taarruz çabuk ilerledi ve mevzi sukut etti. İngiliz kuvvetleri bundan sonra cenub ve cenubu garbiye doğru ilerliyerek motörlü kıt'alarla Nibeyvadaki İtalyan müdafaa mıntakasına taarruz ettiler. Burası zaptedildi. Bir general ve 500 nefer esir edildi.

10/12 İngiliz kuvvetleri başta bir motörlü tugay olduğu halde İtalyanların Bardia istikametindeki ricat istikametlerini kesmek üzere sahilde ve Sidi Barraninin 35 kilometre garbındaki Bugbug istikametinde ilerlediler. Bu kuvvetler Bugbugun 15 kilometre şarkında denize vardılar ve bu suretle İtalyanların Sidi Barrani mıntakasında bulunan kuvvetlerinin garba çekilmesi ihtimali ancak İngiliz kuvvetlerine taarruz ederek bir yol açmak kabil olabilecekti. 11/12 de, Nebieyva'yı zaptetmiş olan kuvvetler bunun 15 kilometre kadar garbında Elsânyada bulunan ve 63 üncü İtalyan tümeni ve karagömlekli birlikleri tarafından müdafaa edilen İtalyan mevzilerine taarruz ettiler. Bu mevziler de zaptedildi. Buradaki kuvvetlerden kurtulabilenler Sollum istikametinde çekilmeğe çalıştılar ve mütemadiyen İngiliz avcı ve bombardıman tayyarelerinin taarruzuna uğradılar ve büyük zayiat verdiler.

İngiliz kuvvetleri bundan sonra Sidi Barraniyi cenubdan ve garbdan da tazyika başladılar. Sidi Barrani mevzileri 3 kânunusanide siyahgömlekli ve birinci Libya tümenlerine mensub birlikler tarafından müdafaa ediliyordu. Mevziler aylardanberi tahkim edilmiş olduğu için kâfi derecede kuvvetli idi.

Fakat donanmanın ateşi ve hava kuvvetlerinin mütemadi bombardımanından yardım gören İngiliz birliklerinin taarruzu karşısında burası da müdafaa edilemedi. 14-11-940 Sidi Barrani sukut etti. Birisi bir kor kumandanı olmak üzere üç general, 20,000 esir alınmış, bir çok malzeme, tank ve otomobil elde edilmiş ve fasist ordu tarafından zaptı büyük bir muvaffakiyet olarak ilân edilmiş olan «Sidi Barrani» kısa bir zamanda İngilizlerin eline geçmiş bulunuyordu.

10/12/940 Sollum istikameti umumiyesinde harekât devam etti. Akşam üzeri İngiliz motörlü kıt'aları Mısır - Libya hududuna varmış ve Capuzzu ve Sollum mıntahasında muharebeler başlamış bulunuyordu.

Donanma ve hava kuvvetleri bütün Sollum, Capuzzu - Bardia mıntakasını mütemadiyen bombardıman ediyor, hava kuvvetleri, bu mıntakaya doğru gelen bütün yolları, Tobruk ve cenubunda bulunan Eltdem ve Bir Elgabbi'deki tayyare meydanları taarruzlarını tekrarlayordu. Esasen harekâtın başlangıcından beri, İngilizler, istedikleri her noktada mevzii hava hakimiyeti elde etmeğe muvaffak olmuşlar, İtalyan hava kuvvetleri, daha üstün kuvvette ve yüksek kabiliyetli İngiliz tayyarecileri karşısında âciz kalmışlardı.

Italyanlar, hudud üzerinde Sollum ve Capuzzu'da müdafaa etmek istemişlerdi. Fakat İtalyanlar buna muvaffak olamadılar. İngiliz kuvvetleri 16-12-940 akşamı donanma ve hava kuvvetleri yardımile Sollum ve Capuzzuyu işgal etti ve bu suretle muharebe İtalyan Afrikasına intikal etti. İçlerinde onuncu kolordu kargâhı da bulunan İtalyan kuvvetleri Bardiya ve Tobruk istikametine çekildiler. Alınan esirlerin miktarı 30,000 i geçti. 11/12/940 ta İtalyan kuvvetlerini takib eden İngiliz motörlü birlikleri Bardia önüne geldiler. Ayni gün Sidi Barrani ve Scefersen mevkileri de zaptedilmişti.

Bardia, merkezden 12 kilometre uzaktan geçen yarım daire şeklinde daime tarzında bir tahkimata maliktir. Deniz cephesi bilhassa limanı sahil bataryalarile müdafaa edilmektedir. General Bertini kumandasındaki kuvvetlerin iki fırka kadar olduğu tahmin olunuyor. Bunun için Bardiayı zapt için esaslı hazırlık ve kâfi kuvvet lâzımdı.

18 den itibaren Bardianın muhasarası başladı. Bidayette hareket motörlü birlikler tarafından yapıldı. 22 den itibaren yetişen piyade tümenleri cephedeki kıt'aları değiştirerek onları daha garbdaki harekât ve muhasara kuvvetlerinin garbdan gelecek bir teşebbüse karşı emniyeti için Tobruk istikametine sürüldüler. Şehir İngiliz topçusu tarafından mütemadiyen dövülmekte, kara ve hava kuvvetleri tarafından mütemadiyen bom bardıman edilmektedir.

17-12 de daha cenubdan hareket eden kuvvetler Siva vahasındaki İtalyan kuvvetlerine taarruz ederek burasını zaptetmişler ve İtalyanları Cerbup istikametinde geri çekilmeğe mecbur etmişlerdir.

Libya çölündeki İngiliz harekâtı, İngiliz ordusunun kudretini ve kumanda heyetinin -en güç bir şey olan- bir imha muharebesini, muvaffakiyetle başaracak kabiliyette olduğunu ispat etmiştir. Bu hareket, İtalyanların Sidi Barraniyi zapt için yaptıkları hareketle mukayese edilirse, netice İtalyan kumanda heyetinin çok aleyhine olur. Birinci Sidi Barrani muharebesinde İtalyanlar ne baskında muvaffak olabilmişler ve ne de oradaki İngiliz kuvvetlerini imha edebilmişlerdir. İkinci Sidi Barrani muharebesinde ise harekâta iştirak eden 63 üncü İtalyan ve 1 inci Libya ve 3 kânunusani karagömlekli tümenleri hemen kâmilen esir veya imha edilmiş, 38,000 nefer ve 1700 zabit esir alınmış ve Bardiadaki iki fırka da muhasara edilmiş bulunuyor.

Mevcud malûmata nazaran (Sidi Barrani - Bingazi) mıntakasında üç İtalyan kolordusu mevcuddu. Bunlardan hiç olmazsa ikisi bugün imha edilmiş bulunmaktadır. Karargâhı (Tobruk) a çekilmiş bulunan 10 uncu kolordudan pekadar bir kuvvetin kurtulduğunu tahmin kabil değildir. Herhalde Libyada bulunan iki yüz bin kişilik Mareşal Graziani ordusunun uzun bir müddet için yeni bir hareket yapamıyacak kadar zayıfladığını kabul etmek lâzımdır.

Feridun DİRİMTEKİN

[*] İlk yazı 26 birincikânun tarihli nüshamızdadır.

Hadiseler Arasında FELEK

Işığa yaklaşmak!

Şairler pervanenin halini âşıka benzetirler. Bilmem hayvanat ilmi mütehassısları da şairler gibi mi düşünürler. Bana sorarsanız bu kanadlı biçarenin yegâne merakı ışığa yaklaşmaktır.

Hepimiz sırasına göre bir pervaneyiz. Işığa, hakikate, hakka yaklaşmak isteriz. Tuttuğumuz yol daima kestirme olmasa bile emelimiz odur. O, olmalıdır.

Gazeteci de nekadar hakikat, ne derece ışık arasa lâyuhti değildir. Onu bu işinde tenvir etmek gerektir. Yoksa pervanenin aksine olarak işte o zaman yanar.

Pek imrenirim.

Amerika Cumhurreisi Mister Ruzvelt her hafta gazetecileri kabul eder, dünya ve Amerika ahvali hakkında onları aydınlatırmış.

Bu «divan» ların bazı tafsilâtını öğrendim.

Bir kere reis hazretleri, mutad olarak -an'ane bu imiş- ceketini çıkarır ve gömleğinin kollarını sıvayıp gazetecileri öyle kabul edermiş.

İkincisi: Kendisi oturur ve bütün diğer zevat ve gazeteciler ayakta dururlarmış. Gazeteciler bu içtimada reisten herşey sorabilirlermiş. Eğer bu suallerden birine cevab vermezse bir daha onu bir diğeri soramaz ve üzerinde durmazmış.

Bu mülâkatlar esnasında hususî görüşmeler, gazeteye girmiyecek lâflar da olurmuş. Bunları gazete sütunlarına geçiren gazeteci bir daha bu mülâkata alınmazmış.

Ne güzel şey!

Bizde de arasıra Başvekilimiz ,Vekillerimiz gazetecileri toplayıp hasbihal ediyor ,onları bildikleri veya bilemedikleri bahislerde tenvir eyleyorlar.

Hükûmet merkezinde yapılan bu içtimalara benzer İstanbulda da toplantılar oluyor. Vali gibi, Parti müfettişi gibi otorite sahibleri ,Matbuat müdürü gibi gazetecilerin işi ve mukadderatile doğrudan doğruya alâkalı erkân onlarla temas ediyorlar.

Geçende bir bendim dolayısile sayın İstanbul Valisinin bir saat süren bir mülâkatile aydınlandım. Birçok şeyler öğrendim ve istifadeler ettim.

Lâkin, burada serzeniş değil de -içten gelen- bir temenni olarak ileri süreceğim bir arzumuz var.

Bu kabil temasları mümkün olduğu kadar sıklaştırmak ve bizim gibi vilâyet gazetelerinde çalışan yazılarının altına imzalarını atmaya cesaret edenleri de, gazete mümessillerinden ayrı olarak tenvire müstahak saymak.

Zira:

İyi kötü, ister istemez Türk efkârı umumiyesine hitab edenler arasında bulunuyoruz. Niyetimiz halis ve arzumuz da hakikate ve yurda hizmettir. Bu yolumuzda tenvir edilmeyi, istemek pervane gibi aşktan değil, olsa olsa meslek aşkından doğmuş bir cür'et sayılabilir.

Benim bir çok diğer arkadaşlarımın da müşterek olduğuna şüphem olmıyan bu mütevazı arzumu Basın Birliğinden, Matbuat Umum müdürlüğü mehafiline kadar bütün alâkalı zevatın hoş göreceklerine emniyetim tamdır.

Umuyorum ki; sekreterler gibi, imzalı yazı yazanların, kronikörler gibi bir gazetenin neşir hizmetinde faal hissesi olanların salâhiyetli makamlarla sık sık temasları bir itiyad haline girer. Bakınız nekadar faydalı ve müsmir olur.

B. FELEK

Sporcular Atatürkün manevî huzurunda

Ankara 28 (a.a.)— Ebedî Şefin Ankaraya ilk gelişi münasebetile dün yurdun bir çok bölgelerinde, liselerle muhtelif okullar, ve erkek talebelerile beden mükellefiyetine tâbi gençlerin iştirak ettikleri Atatürk koşuları yapılmış ve bu koşuda derece alanlara mükâfatlar verilmiştir. İştirak eden bütün gençler Atatürk anıtına çelenk koymuşlardır.

Bilecik Parti kongresi

Bilecik (Hususî) — Parti Bileki bölge müfettişi Samsun meb'usu Zühtü Durukanın huzurlarında vilâyet kongresi yapılarak memleketi içten ilgilendiren bir çok faydalı görüşmelerden sonra geçen seneler idare heyetini ittifakla seçerek dağılmıştır. Vilâyet idare heyeti reisliğine eski idare heyeti reisi eczacı Abdullah Olcayın ittifakla seçmişlerdir.

« CUMHURİYET » İN EDEBÎ ROMANI : 15

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

Herhalde yüzüm değişmiş olacak. Dayım elimi tuttu:

— Ben de lâf olsun diye, söylemiştim.. Zaten dedi, hem aile arasında izdivac ne de olsa pek iyi netice vermiyor. Hakkın var.

Dayım anlayışlı adamdır. Bir daha bu meseleye temas etmiyeceğine emin. O, teyzemin de kulağını büker. Onlar da ümidlerini keserler. Bunu düşünerek biraz ferahladım. Neşem yerine geldi. O sırada Ayşe de içeri girdi. bahis değişti.

Dayım «Nikâhı nişanı bir yapacağım. Düğün sonra.» diyor Ayşe evlendikten sonra da babasının yanında oturacak.

Ahmed Ağa becerikli adam. Kendisine bir bahçıvan bulmasını söylediğimden birkaç gün sonra karşıma dikildi Akçıl kaşlarının altındaki munis, mavi gözlerinin içi gülüyor. Bahçıvan bulmuş, hem de «bizim memleketten küçük hanım» diyor. Bizim memleket yani benim de memleketim: (Of)

Yeni bahçıvanı görmek istedim ve derhal beğendim. Uzun boylu, ellisini geçmiş görünmesine rağmen beli bükülmemiş bir ihtiyar. Öyle pervasız bir bakışı var ki.. Ben onu görmek istemiştim. O beni uzun uzun süzdü, tam bir Lâz şivesile konuşuyor. Hafif bir sakalı, çakır rengi gözleri var, İsmi Hamdi imiş. Bahçenin çok iyi bir hale getirilmesini istediğimi söylediğim zaman kısaca:

«On günde parka döndürürüm» dedi, başka hiç bir şey söylemedi. Ahmed Ağaya onu kabul ettiğimi söyledim. Ninem bunu haber alınca ağladı. Eğer onu bu kadar müteessir edeceğimi bilmiş olsaydım şu adamı almazdım .Fakat şimdi çıkarmama da imkân yok. Ninemi teskine çalıştım. Adamın bizim memleketten olduğunu, nasıl olsa dışarıda, bahçede yaşıyacağını, bize bir zararı olamıyacağını söyledim.

Ihtiyarcık beyaz başörtüsünün uclarile oynayarak yaşlı gözlerini önüne dikti. Derin derin içini çekti.. Sonra:

— Sen tehlikeye ayağınla koşuyorsun, dedi. Ah baban sağ olsaydı..

Fakat nineme kalsa benim peri padişahlarının kızları gibi bir odaya kapanmam, sokağa çıksam bile bir kaç muhafızla çıkmam, kendimi binbir türlü müdafaa vasıtasile teçhiz etmem lâzım gelecek. Buna imkân var mı?

***

II

Kapımı kilitledim, defterimi çekmeden çıkardım ve masamın başına oturdum. Bütün bu yalnızlık içinde muhakkak ki bu defter benim için büyük bir teselli. Onu karşıma aldığım zaman sanki eski ve samimî bir dostla konuşmaya hazırlanır gibi hafif bir heyecan ve sevinç duyuyorum.

Bu son günlerde epey şeyler oldu. Evvelâ Hüseyinden bir mektub aldım. Hüseyin bu mektubla ilk defa benimle açık konuşmuş oluyor. Asıl hoşuma giden bana kendimi anlatmasıdır. Bunu oldukça iyi yaptığımı itiraf etmek lâzım. Büyük bir ağabey gibi bana adeta ders veriyor. Hüseyin muhakkak ki konuştuğundan çok daha iyi yazıyor. İşte mektubu:

«Sevgili Azize,

Eğer seni tanımasam orada zevke, eğlenceye daldı derdim. Halbuki senin hayatiyet dolu bir kız olmana rağmen insanlardan oldukça kaçtığını da biirim. Belki çocukluğundanberi babanın kolunun altında yaşamanın bunda büyük bir tesiri olmuştur. İnsanlara yaklaşmadığın için onları sevmemişin, diyebilirim. Ahpab olduğun ve uzun musahabelerimizde bana kendilerinden bahsettiğin kimseler hakkındaki mütalealarını hatırlayorum. İçlerinden hoşuna gidenler pek nadirdi. Onların bile kusurlarından acı bir alayla bahsediyordun. Hatta beni de -ki oldukça sevdiğine kaniim- tenkid ettiğin zamanlar olmadı değil. Beni belki de fazla uyuşuk, fazla hassas telâkki ettin. Fakat bütün diğerlerinin içinde tercih ediyordun. Çünkü muti idim. Çünkü sana karşı zayıftım. Eğer insanları tanımayı öğrenseydin Azize emin ol ki onları daha çok sevecektin. Sevmesen bile hükümlerinde daha mutedil olacaktın. Meselâ bizim Nermini alalım. Çok defa onunla ince istihzalar yaparken seni yakalamışımdır. Emin ol sitem diye söylemiyorum. Çünkü bu istihzalar beni hiçbir zaman müteessir etmemişti. Yalnız senin hesabına hafif bir azab duymuştum' Sen Nermini daima ev kadını, sade basit bir kız diye, aldın. Çok zaman bir mevzu üzerinde konuşurken onun duyduğun hisleri ayni kuvvetle duymamasından korkup izahlara girişmeni, heyecanla konuşmanı seyretmişimdir. Herkesin kendine göre bir anlayışı olduğunu bilmen lâzımdı yavrum. Zannediyorum ki bunu sana burada iken de bir defa daha söylemiştim. Nermin elislerini yaparken, evde başkalarını memnun edecek işlerle uğraşırken onun da işleyen bir kafası ve çarpan bir kalbi olduğunu anlaman lâzımdı. Bana gelince Beni de hep bir taraftan gördün .Daima zayıf, muti, munis bir insan halinde. Hafbuki bu belki yalnız sana dönük olan cephemdi..

Bunları sana her türlü sitem ve hiddetten uzak yazdığıma emin olabilirsin. Bugün birdenbire sana yazmak için içim de her zamankinden şiddetli bir arzu duydum. Derhal elime kâğıd kalem alıp oturdum. Fakat mektuba başlamadan evvel bir an seni düşündüm. İnce uzun vücudün, bir erkek çocuğuna benziyen yüzünle gözlerimin önüne geldin. Seni tahlil etmeğe başladım. Burada seninle süren dostluğumuz gözümün önüne geldi Bütün tavırların, sözlerin birer birer kafamdan gelip geçtiler ve birdenbire senin için ıstırab duydum. Düşündüm ki orada çok yalnızsın ve bir takım muhayyel düşmanların her an hücumunu düşünerek rahatsız, endişeli bir haldesin. Bu muhayyel sözüne kızacaksın. İlâve edeyim ki henüz kat'i bir şey bilmediğimiz, yani senin de bilmediğin için böyle konuşuyorum. Belki de sen bu vak'a etrafında benden daha ziyade malûmattarsın, bir çok şeyler biliyorsun ve bir çok şüphelerini, endişelerini bana açmadan buradan gittin. Senin hayatını daimî bir tehlike ile muhat görmen herhalde bazı müspet şeylere dayanmaktadır. Bunu niçin senin tehlikede olduğunu uzak bir ihtimal olarak düşündüğüm halde gene üzülmüyor değilim. Bir takım evhamlar, endişeler içinde karanlık, durgun bir hayat geçirmek, bu bir genc kızı yavaş yavaş zehirlemek gibi birşeydir. İstanbulda buradakinden daha fazla bir kalabalığın içinde olacağını tasavvur etmiştim. Orada akrabaların çoktu. Halbuki mektublarından onlardan nekadar uzak ve bigâne yaşadığını anlayorum. Dayının kızını cansız, teyzenin oğlunu miskin ve zavallı buluyorsun. Hele bu çocuğa karşı oldukça zalim dü

SPOR

Lik maçları

Bu gün Beşiktaş - Galatasaray, Vefa - Beyoğluspor karşılaşıyor

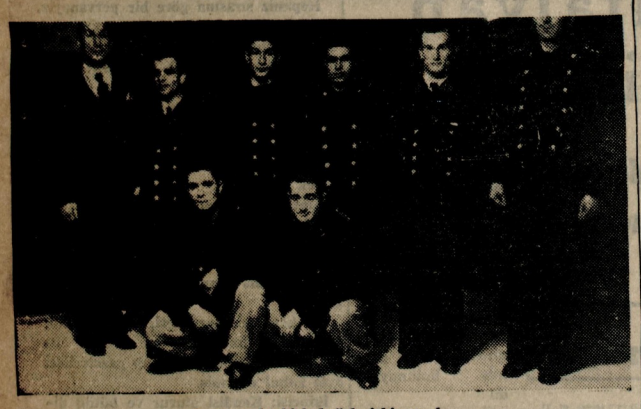

Deniz mektebi boksörleri bir arada

İkinci devre maçlarının, ikinci haftası oyunları bugün Kadıköy ve Şeref sahalarında yapılacaktır.

1940 - 41 mevsimi lik şampiyonunu kat'î şekilde tayin edecek oyunlardan biri olan Galatasaray - Beşiktaş maçı Kadıköy sahasında oynanacaktır.

Şimdiye kadar yapmış olduğu on maçta mağlûb olmak şüyle dursun berabere bile kalmamış olan Beşiktaşın, lik şampiyonluğu yolundaki son engel, bugün yapacağı maç olarak göze çarpmaktadır.

Filvaki Galatasaray, bu mevsim maçlarında hiç te parlak bir muvaffakiyet göstermemiş ise de, dünkü ve bugünkü halile başta bulunan her iki takım için her zaman büyük bir tehlike sayılmak lâzımdır. Ve esasen de öyledir.

Galatasaray birinci devrede üç defa 1 - 1 berabere kaldı. Her takımın müdafaası bütün oyun müddetince bir veya iki gol yiyebilir. Bunu ancak hücum hattının netice veren oyunu telâfi edecektir.

Galatasaray hücum hattında göze batan süt noksanlığı ve bilhassa fazla dribling bu takıma lik te lâyık olduğu mevkie ulaşabilmek imkânlarını vermemiştir.

Galatasaray hücum hattı, bu cidden mühim noktayı bugün de ihmal edecek olursa, müdafaasını çok müşkül bir vaziyete sokacaktır. Galatasaray müdafaası için en zorlu hücum hattı bugün Beşiktaşın elinde bulunmaktadır.

Göğüs göğüse bir mücadele halinde geçecek olan Galatasaray, Beşiktaş maçı, futbol varlığımızın bütün kudretini ortaya koyacak bir oyun olarak cereyan edecektir.

Bu maçın neticesi ne olursa olsun iki takım için de büyük bir ehemmiyeti haizdir.

Galatasarayın galebesi, kendisinden ziyade Fenerbahçe için şampiyonluk yolunda yeni bir ümid kapısı açmış olacaktır...

Kadıköy sahasının ikinci maçı Fenerbahçe, Beykoz arasındadır.

Beykozun, Fenerbahçe karşısında sadece bir müdafaya inhisar edecek olan oyun tarzı ilk sayı yapılıncaya kadar bu hızını devam ettirebilir. Fenerbahçenin azamî bir netice almak için çalışacağını hesab edecek olan Beykoz takımı, her halde bu maça kendisince icab eden ehemmiyeti verecektir.

Kadıköy sahasının cazib oyunlarından biri de Vefa ile Beyoğluspor maçıdır.

Her yaptıkları sayı kendilerini biraz daha millî kümeye yaklaştıracak olan bu takımların karşılaşması lik oyunundan ziyade millî küme yolu için bir mücadeledir.

Millî kümede biraz eskimiş olan Vefanın o likteki yeri için sarfedeceği gayret kendisinde mevcuddur.

Geçen hafta, Süleymaniye karşısında acı bir mağlûbiyet tatmış olan Beyoğlusporun, bugünkü maçı çok daha tehlikeli sayılmak lâzımdır.

Bu maça haftanın en iyi oyunlarından biridir diyebiliriz.

İstanbulspor, Kasımpaşa takımları Şeref sahasının ilk maçını oynayacaklardır.

Büyük bir sayile Beykozu mağlûb eden İstanbulsporda yeni bir canlılık göze çarpmaktadır.

Bu vaziyet Kasımpaşa için ciddî bir rakible karşılaşmak mecburiyetini ortaya çıkarmıştır. Bundan dolayıdır ki galibiyet, iki takım için de kolay elde edilecek bir vaziyetten uzaklaşmıştır.

Bu sahanın son maçı Süleymaniye ile Topkapı arasındadır. Geçen hafta kendisinden beklediğimiz sürprizi en sağlam bir takıma karşı yapmış olan Süleymaniye bu hamlesine devama mecburdur.

Lik sonunculuğundan kurtulmak için azimkâr bir şekilde çalışan ve oynayan Süleymaniye, bilhassa bu maçı kazanacağı oyunlardan biri addetmektedir.

Topkapının gözünden kaçmayacak olan bu hesablı maçı, her iki kulübün en heyecanlı bir karşılaşması şekline sokmuştur.

B. K.

Ankarada Atatürk koşusu

Ankarada yapılan Atatürk koşusunda Ankaralı Mustafa önde, İstanbullu Rıza Maksud arkada Yenişehirden geçerlerken

ADLİYEDE

Evinin önünde kadınla gezdiği için kızmış

Karagümrükte Bekir adlı bir tanıdığını ağır surette yaralıyan Hasan, dördüncü sorgu hâkimliğince ikinci Ağırceza mahkemesine gönderilmiştir. Hasan, Bekirin bir gece yanında bir kadın bulunduğu halde kendi evi önünde piyasa etmesine kızmış, Bekire söymüş, ertesi gün de kahvehanede bu yüzden tekrar kavga çıkarmış ve o sırada Bekiri yaralamıştır.

Bir gâsıb mahkûm oldu

Kocamustafapaşada yüz yaşında Asiyenin beşbirlik altınlarını zorla alan Mehmed Durdu, dün sabah İstanbul ikinci Ağırceza mahkemesince, gasb suçundan 2 sene, 6 ay hapse mahkûm edilmiştir. Asiye, koltuk değneklerile ve oğlunun yardımile mahkemeye, davacı yerine gelmiştir.

Bir ihtikâr ihbarı

Yenicamide Osman isimli bir silâhçı ile ortağının mağazasında, İngiliz markalı düdüklere fahiş fiat istenildiği ihbar edilmiş, millî korunma kanununa muhalif hareketten tahkikat ve takibat icrasına girişilmiştir. Dosya, Müddeiumumilikce dördüncü sorgu hâkimliğine yollanmıştır.

MAARİFTE

Mekteblerin tatili

Senebaşı münasebetile lise ve orta mekteblerin yarın sabahtan itibaren üç gün tatil yapacaklardır. Derslere perşembe sabahı başlanacaktır.

Millî piyangonun yılbaşı keşidesi

Millî Piyangonun tertib ettiği büyük ve zengin ikramiyeli yılbaşı keşidesi salı günü akşamı Taksim Belediye kazinosu salonlarında yapılacaktır. Yılbaşı için yapılan plân, halkın büyük alâkasile karşılanmıştır. Bu plânın hususiyeti şimdiye kadar tertib edilen yılbaşı piyangolarında onda bir bilet 10 liraya, tam bilet 100 liraya, yirmide bir bilet 5 liraya satılmakta iken bu defa tam biletlerin 10 ve yarım biletlerin beş liraya satılmasıdır. Bu suretle bir tam bileti olan çıkacak ikramiyenin tamamını alacaktır.

Bu yılbaşı plânında büyük ikramiye 100,000, ikinci 50,000, üçüncü 40 bin ve dördüncü ikramiye 30,000 liradır. O gece millî piyango 3,030,990 lira ikramiye tevzi edecektir ki, bu piyango tarihimizde bir rökordur. Bundan başka bir de 10,000, 50 tane beş bin, 50 tane 3000 ve yüz tane 2000 liralık, 500 tane 1000 ve 1000 tane de beş yüzer, 2000 tane 100 er ve 5000 tane 50 şer, yüz bin lira da beşer lira ikramiye alacaktır. Yılbaşı piyangosunda 2582 aded teselli mükâfatı vardır ve 120,950 lira teselli mükâfatı olarak dağıtıla - caktır. Teselli mükâfatları, büyük ikramiyeleri kazanan numaralara en yakın numaralara verilecektir.

Silivri kazazedelerine muavenet

Beyoğlu Halkevi himayesinde bulunan sosyal yardım cemiyeti reisesi, refakatinde Halkevi reisi Bay Ekrem Tur olduğu halde Silivri civarında karaya vurmuş olan Uruguay bandıralı gemide kazaya uğrıyanları Beyoğlunda Minare sokağındaki Fıkaraperver cemiyeti binasında ziyaret ederek kendi - lerini taltif etmiş ve nakdî muavenette bulunmuşlardır.

HALKEVLERİNDE

Motörcülük kursu

Eminönü Halkevinden:

Motörcülük kursunun ameli kısmı her hafta cumartesi günleri saat 14 te ve çarşamba günleri saat 18 de Halkevinin arkasındaki Tasvir sokağında Turan garajında yapılacak ve ilk ders 1 ikincikânun 1941 çarşamba günü başlıyacaktır. Evvelce derslere devam etmiş olanların bu ameli kurslara da gelmeleri ilân olunur.

tebler boks ikinciliğini kazanmıştır.

Askerî mekteblerin futbol maçı

Askerî mekteblerin arasındaki futbol birinciliğini Kuleli takımı kazanmıştır.

İkincilik için bu sabah saat 9.30 da Deniz Lisesi takımı ile, Maltepe takımları Şeref sahasında karşılaşacaklardır.

F. T. C. futbol takımı

Macarların meşhur F. T. C. futbol takımı 16 kânunusanide İstanbula gelebileceğini bildirmiştir.

F. T. C. İstanbulda beş maç yapmağa hazır olduğunu bildirmiştir.

Ceza heyetinin muvakkat kararı

Dün mutad toplantısını yapan İstanbul ceza heyeti, Galatasaray, Fenerbahçe maçında hakem tarafından sahadan çıkarılan Galatasaraylı Cemil hakkındaki raporu tetkik etmiştir.

Tetkikatını henüz ikmal etmiyen ceza heyeti Cemilin bugün yapılacak maçta oynatılmaması için maç hakemine tebligat yapmağa karar vermiştir.

Antalyada atletizm

Antalya 28 (Hususî) — Antalya bölge beden terbiyesi başkanlığı tarafından tertib edilen bugünkü büyük koşuya 14 ekip iştirak etmiş ve koşu kalabalık bir halk kütlesi huzurunda intizam ve muvaffakiyetle neticelenmiştir. 4 bin metrelik bu koşuya beden terbiyesi şehir genclik kulübünden Sermed Or birinci, Mazhar Balta ikinci gelmiştir. Birinci ve ikinciye Cumhuriyet Halk Partisi müfettişi Osman Şahinbaş tarafından madalyalar verilmiştir.

Ferid Erman

Askerî mekteblerin boks şampiyonluğunu Deniz takımı kazandı

Askerî mekteblerin arasında yapılan senelik boks birincilikleri dünkü maçlardan sonra nihayete ermiştir.

Beyoğlu Halkevi salonunda devam edilen maçlar neticesinde yedi siklet üzerinden dört birincilik kazanmış olan Deniz Harb Okulu takımı 16 puvanla birinci, Kuleli takımı 15 puvanla ikinci, Maltepe takımı da 11 puvanla üçüncü olmuşlardır.

Teknik neticeler:

50 kilo: Denizden Murad Maltepeden İmarettine sayile galib.

53 kilo: Denizden Şevki Maltepeden Nureddine sayile galib.

57 kilo: Kulelidan Şefik, Denizden Bülende sayile galib.

61 kilo: Maltepeden Kemal, Kuleliden Necmiye sayile galib.

66 kilo: Denizden Seyfi birinci ravundda Maltepeden Macide nakavutla galib.

72 kilo: Kuleliden Sabahaddin, Maltepeden Bedriye sayile galib.

79 kilo: Maltepeden Ali, Denizden Vediiye sayile galib gelmişlerdir.

Deniz Lisesi takımı 51, 53, 61 ve 72 kilolar birinciliğini kazanmıştır.

79 kilonun birinciliğini kazanan Kuleli takımı diğer sikletlerde ikincilik, 61 kiloda üçüncülük alarak askerî mek-

İstanbulda görülmemiş bedii galeyan

Binlerce halkın görülmemiş hayranlıkla tekrar tekrar seyrettiği

HEDİ LAMAR — ROBERT TAYLOR'un 940 harikası:

SEVEN KADIN

ın 3 üncü HAFTASI ve

LOREL - HARDİ

Haydudlar arasında

ALEMDAR ın 2 nci haftası SON GÜNLERİ Sinemalarında MİLLİ

MARMARA

nın bu haftaki 2 hârikasını görünüz:

Dünyanın en güzel kadını

CLAUDETTE COLBERT

in gözler kamaştırıcı

HAYAT Güzeldir

ve

Bir heyecan dalgası yaratan

GANGSTERLER KUCAĞINDA..

FLORENCE RİCE — MELVYN DOUGLAS

Bütün İstanbul halkı Renkli ve Müzikli

BİLLUR KÖŞK

ün göz kamaştırıcı 1001 harikasını görmek üzere bu hafta

SARAY Sinemasına

koşuyor. Baş rollerde:

JUDY GARLANT ve FRANK MORGAN

İlâveten: RENKLİ MİCKEY MOUSE

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

Beşiktaş SUAD PARK sinemasında ilk defa

LOREL - HARDY Hovardalıkta

Bu senenin en kahkahalı filmleri

İlâveten: BİR GECEDE 3 CİNAYET

Dehşet ve heyecan filmi. Seanslar: 12,30 - 2,30 - 4,30 - 7 ve 9

Dünyanın en çok okunan bir seyahat ve macera romanı

ROBENSON ADASI

Sinemada...

Londranın zengin ve muhteşem salonlarından ayrılarak.. Çılgın denizlerde birçok mücadeleden sonra ıssız bir adaya düşen bir ailenin tabiatla ve vahşi hayvanlarla mücadeleleri

FREDDY BARTHOLOMEW

İstanbulda ilk defa olarak bu büyük TÜRKÇE SÖZLÜ Filmi BUGÜN

TAKSİMde

İlâveten: İngiliz - İtalyan ve Yunan - İtalyan harbine aid sinema haberleri.

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

MEDENİYET KÖPRÜSÜ

Baş rolde:

ALİCE FAYE

Vatanları bütün dünya.. Aşıkları bütün milletler olan.. kudretli yıldızlar

CHARLES BOYER - CLAUDETTE COLBERT

Bugün LÂLE de göreceğiniz

DÜŞES PETROVNA

« TOVARİCH » filminde

Kudretlerinin azametini gösteriyor.. San'at hayatlarının en mükemmel eserlerini yaratıyorlar....

MÜHİM İLÂVE: En son gelen Paramunt Jurnal'da (İngiliz Hariciye Nazırı Eden'in nutku.. Amerikanın yıldırım sür'atile harbe hazırlığı.. Akdeniz muharebesi.. İngiltereye hava akını..

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine..

Bu hafta SÜMER Sinemasında

Her seansta salonunu baştan başa dolduran

DEANNA DURBİN

in en son ve en güzel temsili

İLK AŞKI

filmindeki sevimliliği, güzel sesi ve lüksü ihtişamından her yerde bahsedilmektedir. İlâveten: Türkce izahatli Yakınşark jurnali, İngiliz - İtalyan ve Yunan - İtalyan harbine aid sinema haberleri

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

TAMAMEN YENİ BİR HALE İFRAĞ EDİLEN

ŞARK (Eski Ekler) sinemasında

Pek yakında POLA NEGRİ

tarafından yaratılan ve GUSTAVE FLAUBERT'in romanından iktibas edilen

MADAME BOVARY

Muhteşem tarihi film.

BUGÜN MELEK sinemasında

Yaş itibarile küçük - Fakat kıymeti büyük bir yıldızın harikalarla dolu nefis filmi

SHİRLEY TEMPLE'nin yarattığı ve TAMAMİLE RENKLİ:

MAVİ KUŞ

Yalnız çocukların değil, genclerin ve büyüklerin de zevkle, seve seve görecekleri şaheserdir.

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

BUGÜN İPEK sinemasında

2 BÜYÜK FİLM

1-HAYDUD AŞKI (Şişko Kid)

İstanbulda ilk defa olarak büyük sergüzeşt filmi

Baş rolde: SEZAR ROMEO

2-3 AHPAB ÇAVUŞLAR SİRKTE

TÜRKÇE SÖZLÜ ve meşhur ARŞAK PALABIYIKYAN'ın şaheseri

Bugün saat 11 de tenzilâtlı matine

RADYO

Bu günkü program

29/12/940 pazar

9,00 Program	18,03 Orkestra
9,03 Haberler	18,50 Fasıl heyeti
9,18 Müzik (Pl.)	19,30 Türküler
9,45 Yemek listesi	20,00 Müzik
★	20,15 Müzik (Pl.)
12,30 Program	20,30 Konuşma
12,33 Saz	20,45 Şarkılar
12,50 Haberler	21,15 Konuşma
13,05 Şarkılar	21,30 Müzik (Pl.)
13,25 Orkestra	22,30 Haberler
★	22,50 Müzik (Pl.)
18,00 Program	23,30 Kapanış.

Açık teşekkür

24/12/940 tarihine tesadüf eden salı günü Merkez Bankası memurlarından kızımız (Cavidan Bümin) in pek genç yaşında ve kısa bir hastalığı müteakib ölümü dolayısile gerek cenaze merasimine iştirak lûtfunu esirgemiyen ve gerekse telgraf, mektub ve hanemize kadar gelip bizleri teselli eden banka memur ve arkadaşlarına ehibba ve dostlarımızla hastahğı esnasında büyük emekleri geçen kıymetli doktorumuza ayrı ayrı teşekküre teessürümüz mâni olduğundan sayın gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

Şişli Bomonti Samanyolu sokak 19 numarada babası binbaşı mütekaidi Fud Bümin, annesi Hidayet Bümin

***

Enver Demirci ailesinin teşekkürü

Zevcim ve babamız Enver Demircinin vefatı ile uğradığımız büyük acıya, cenazesine gelmek, çelenk göndermek, yazılarile taziye etmek suretile iştirak edenlerin umumuna ve bilhassa müdavatına pek büyük bir fedakârlıkla hasrı vücud eden doktor İngilizof'a derin teşekkürlerimizi sunmak üzere gazetenizin tavassutunu dileriz.

İrfan Demirci, Sıtkı Demirci, Adnan Demirci, Güzin Gökçek, Nermin Seynur, Behim Demirci

Ölüm

Yanya eşrafından merhum Bay Saffet zevcesi ve avukat Cezmi ve tüccardan Ulvi Saffet validesi Bayan Hatice vefat etmiştir.

Cenazesi bugün Şişli Bomonti istasyonunda Kâzımpaşa apartmanından kaldırılarak Beyazıd camiinde öğle namazını müteakib cenaze namazı kılındıktan sonra Edirnekapıdaki şehidlik makberesine defnedilecektir.

ŞEHİR TİYATROSU

TEPEBAŞI D R A M KISMINDA

Gündüz saat 15,30 da matine

Akşam saat 20,30 da

ABDAL

***

Beyoğlu İstiklâl caddesi KOMEDİ KISMINDA

Gündüz saat 15,30 da matine

Akşam saat 20,30 da

PAŞA HAZRETLERİ

Şehzadebaşı

TURAN TİYATROSUNDA

31 kânunuevvel Salı günü akşamı

San'atkâr NAŞİD

ve Darülbedayi san'atkârlarından

HALİDE PİŞKİN

birlikte, San'atkâr NAŞİD, o gece on taklidle sahnede. Yılbaşı gecesine mahsus büyük müsamere. Okuyucular, Varyete, Düetto vesaire.. Tafsilât el ilânlarındadır.

Telefon: 22127

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 49 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Fakat iyileşmek için öyle çılgınca bir sabırsızlık ve arzu duyuyorum ki, sen üzerime eğildiğin an içinde, kendimi işte o kadın, o iyileşmiz yeni kadın zannettim ve bu divanece zannım gayet samimî idi.

Yüreğimi, göğsümün içinde öyle delice hoplatan şey, sırf, o sakat, o bahtsız kız olmaktan kurtulmak ümidi idi. Düşün bir kere, ne kadar uzun zamandanberi sana karşı hududsuz bir arzu besliyordum!

«Fakat, ben hakikaten dirilmeden evvel senin kat'iyyen bilmemekliğin icab eden şeyi artık biliyorsun. Kimin için, yeryüzünde hangi tek kimse için iyileşmek istediğini de biliyorsun. O kimse sensin! Senin için! Bu aşkı affet, sevgilim ve hususile, yalvarırım sana korkma, benden korkma! Seni bir defa rahatsız ettim diye ayni rahatsızlığı devam ettirece - ğime, bu zayıf halimde ve ken - di kendimden bile hoşlanmadığım bu sırada, seni şimdiden yakalayıp bırakmamak istediğime zahib olma. Hayır, yemin ederim, benim tarafımdan, ve - lev en ufak bir tazyik görmiyeceksin. Allah halime acıyıp ta bana şifa verinciye kadar beklemek, sabırla beklemek istiyorum. Onun için, sana yalvarırım sevgilim, aşkımdan korkma, Sen ki bana herkesten daha fazla acımıştın, düşün ki korkunc bir metru - kiyet içinde, koltuğuma mıhlı, kendiliğimden bir adım atmak, seni takib etmek seni karşılamak kudretinden mahrumum. Düşün ki ben, gelip bana bir saatcik zaman bahşetmeni, yüzüne bakmama, sesini işitmeme, nefesini duymama, senelerdenberi gördüğüm ilk ve biricik mükâfat olan mevcudiyetini hissetmeme izin vermeni, mahbesimde oturup daima, sabırla beklemek mecburiyetinde bir mahpusum. Dü - şün, tasavvur et ki, koltuğuma uzanıp oturmuş, gece gündüz seni bekliyorum, saatler gitgide uzuyor, asabiyet yavaş yavaş tahammülfersa bir hale geliyor. Sonra sen geliyorsun, başkaları gibi, koşup seni karşılayamıyorum, boynuna atılamıyorum, seni kucaklayamıyo - rum! Seni sevmeğe cür'et ettiğimi anlamayasın diye, oturduğum yerde kalmak, sinirlerime hâkim olmak, sus - mak, sözlerimi tartarak konuşmak, bakışlarımı, sesimin ahenğini idare etmek mecburiyetindeyim. Fakat inan bana, sevgilim, bu saadet, bütün işkencesine rağmen benim için gene bir saadetti ve kendimi tutmağa her muvaffak oluşumda, senin hiç bir şeyden şüphe etmeden, serbest, tasasız ve aşkımdan bihaber olarak gittiğini görüyor, kendimi tebrik ediyordum. Sonra, sana ne derece fazla bağlı olduğumu görmenin ıstırabından başka elimde bir şey kalmıyordu.

Fakat, artık olan oldu. Sana karşı olan duygumu artık inkâr edemediğim için, yalvarırım sana, insafsız olma. En biçare, en acınacak mahlûkun bile izzeti nefsi vardır, kalbimin heyecanını zaptedemediğim için beni istihkar etmene tahammül gösteremem. Aşkıma mukabele etmeni istemiyorum; hayır, bana şifa verecek, beni kurtaracak olan Allahın huzurunda söylüyorum ki böyle bir cür'etim yok. Rüyada bile, bu halimle beni seveceğini ummağa cesaret edemiyorum. Senden ne fedakârlık istiyorum, ne merhamet. Senden istediğim, yalnız, sükût içinde beklememi kabul etmen, aşkıma tahammül gös - termendir. Eğer hicabımdan ve yesimden fazla olarak beni gene cezalandırırsan, sana kalbimi açtığımdan dolayı, bu biçareliğimle sana antipatik görünmem, tahammül edemiyeceğim yegâne şey olacaktır. O zaman bir tek çarem kalacak, onun da ne olduğunu biliyorsun.

Ama, korkma, bunlar tehdid değil. Aşk yerine, senden, kalbinin şimdiye kadar bana verdiği yegâne şey olan merhameti, zorla koparmak niyetinde değilim. Kendini, her halde, tamamen müstakil ve rahat hissediyorsun. Sana yük olmak, sana aid olmayan bir kabahati senin üstüne yıkmak arzusunda kat'iyyen değilim. Bir tek arzum var. olanı affet ve unut. Bana bu teselliyi ver, sadece bu değersiz ve küçük emniyeti ver! Benden istikrah etmediğini, sanki hiç bir şey olmamış gibi gene bize gelmekte devam edeceğini, çabuk söyle bana! Bir tek kelime söyle, yeter. Seni kaybetmekten ne kadar korktu - ğumu bilmezsin. Kapı senin üstüne kapandığı andanberi, ben ölüm azabı içindeyim. Neden bilmem, seni son defa görmüş olmaktan korkuyorum. Seni bıraktığım zaman, benzin öyle uçuktu, gözlerinde öyle bir korku vardı ki, hararetimin ortasında, dondurucu bir soğuk hissettim. Derhal kaçıp gittiğini de uşak söyledi. Kılıcın ve kasketin birdenbire ortadan kaybolmuş, sen de gitmişsin. Seni her tarafta boşuboşuna aramış, odama geldi. Bir cüzamlıdan, bir yebalıdan kaçar gibi benden kaçtığını, bu suretle öğrendim. Hayır sevgilim, hayır, sana sitem etmiyorum, seni çok haklı görüyorum. Ayaklarımda o takma bacakları görünce tevahhuş eden ben, üzüntünün beni ne kadar huysuz, hoyrat, tahammülfersa hale getirdiğini bilen ben, başkalarının benden korkmasını, kaçmasını, benim gibi bir ucube, vücudüne sarılınca dehşetle geri çekilmesini makul buluyorum. Bununla beraber beni affetmeni rica ediyorum, çünkü sensiz ne gündüz var, ne gece var, yalnız yeis var. Bana çabuk iki satır mektub gönder, alelâcele yazılmış bir iki kelime, hattâ boş bir kâğıd, ve yahud bir çiçek, ne olursa olsun, yeter ki bana bir işaret, her hangi bir işaret yollamış ol! Beni uzaklaştırmadığını, sana antipatik gelmediğimi anlatacak bir şey gönder. Yakında, aylarca gelmemek üzere gideceğim, sekiz gün, on gün sonra azabına nihayet verilmiş olacak. Benim azabım, haftalarca, aylarca senden mahrum kalmak azabı bin misline çıkacak ama, onu düşünme; ben nasıl yalnız seni düşünüyorsam, sen de yalnız kendini düşün. Sekiz güne kadar kurtulacaksın. Ben gitmeden evvel bir kere daha gel ve ondan evvel bana bir kelime, bir işaret yolla. Beni affettiğini öğrenme - dikçe düşünemiyeceğim, nefes alamı - yacağım, hissedemiyeceğim. Seni sevmek hakkını benden esirgersen daha fazla yaşamıyacağım.»

Mektubu tekrar tekrar okudum. Bitirince, bir kere daha okuyordum. Ellerim titriyor, şakaklarım, bu ümidsiz aşkın karşısında duyduğum korku ve sarsıntıdan, gitgide daha şiddetle atı - yordu.

— Olur şey değil! Sen hâlâ burada iç pantalonile oturuyorsun! Herkes seni merak ediyor. Bütün arkadaşlar geldi, hattâ Balinkay bile geldi de ziyafetin başlamasını bekliyor. Albay neredeyse gelir. Bir geç kalan oldu muydu, ağzını açar, bilirsin, Acaba başına bir kaza mı geldi, diye beni Ferdl gönderdi. Halbuki burada sen name okumakla meşgulsün. Haydi, çabuk çabuk, yoksa ikimiz de müthiş saparta yiyeceğiz!

Ferencz odama hücum etmiş, söyle - niyordu .Onun geldiğini, koca elini omzuma vurduğu zaman ancak farkedebildim. İlk anda vaziyeti kavravamadım. Albay mı? Seni mi gönderdi - ler? Balinkay? Ha, evet, hatırladım. Balinkay şerefine verilen ziyafet!

Alelâcele pantalonumu, ceketimi kaptım ve asker mektebinde öğrendiğim sür'atle, ne yaptığımı pek de bilme - den, makine gibi giyindim. Frencz hayretle bana bakıyordu.

— Nen var? dedi. Fena bir haber mi aldın?

Fakat ben inkâr ettim.

— Ne münasebet! İşte, hazırlandım bile.

Bir hamlede merdivenin alt başını bulduk. Lâkin, ben derhal tersyüzü döndüm. Ferencz, pürhiddet arkamdan bağırdı:

— Allah Allah, gene ne var?

Masanın üstünde unuttuğum mektubu oradan kaptım, iç cebime koydum. Ziyafet sofrasına, hakikaten dara dar yetiştik. At nalı şeklindeki uzun masanın etrafına bütün arkadaşlar toplanmıştı. Fakat, mafevkler yerlerine oturmadan hiç kimse neş'elenmeğe cesaret edemiyordu. Uslu, uslu yerlerinde oturup muallimin sınıfa girmesini bekleyen mekteb talebesi gibi.

O esnada, emirberler, kapıları ardına kadar açtılar, Yüksek rütbeli subaylar, mahmuzlarını şakırdatarak içeri girdiler. Ayağa kalktık ve bir lâhza, hazır ol vaziyetinde durduk. Albay, Balin - kay'ın sağına, kumandan soluna oturdular. Sofra derhal canlandı. Tabaklar, kaşıklar şakırdadı, herkes yiyip içmeğe, konuşmağa başladı. Keyfi ve neş'esi yerine gelen arkadaşlarımın arasında ben, yalnız ben, yokmuşum gibi oturuyor, ceketimin içinde, ikinci bir kalb gibi çarpan yeri mütemadiyen elimle yokluyordum. Elimi oraya her götürdükçe, yumuşak kumaşın altından, mektubun hışırdadığını hissediyordum. Evet, mektub orada, göğsümün tâ yakınında, canlı bir şey gibi kımıldıyor, hareket ediyordu ve arkadaşlarım, rahat rahat konuşur ve yemek yerlerken, ben o mektubdan ve onu yazanın yesinden ve nevmidisin - den başka bir şey düşünemiyordum.

Garsonun bana hizmet görmesine lüzum yoktu; yemeklerden hiç birisine el sürmüyordum. İçimdeki o gerginlik, gözlerim açık olarak uyku uyuyormuşum gibi beni kötürümleştiriyordu.

(Arkası var)